

KADINA YÖNELİK ŞİDDETLE
MÜCADELE MEKANİZMALARI
İZLEME RAPORU

KADINA YÖNELİK ŞİDDETLE MÜCADELE MEKANİZMALARI İZLEME RAPORU

1 Ağustos 2016-31 Temmuz 2017

Şiddetsiz, eşit ve özgür bir dünya için...

Hazırlayanlar: Nihan Damarlı, Nisan Kuyucu

“Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Mekanizmalarının Güçlendirilmesi Projesi” kapsamında hazırlanan bu rapordan kaynak göstermek kaydıyla yararlanılabilir. Bu kitapçık, Kadın Dayanışma Vakfı'nın izni olmadan, kısmen de olsa, fotokopi, film vb. elektronik ve mekanik yöntemlerle çoğaltılamaz.

Ankara, 2017

Tasarım: Pelin Kalkan

Baskı: Ezgi Ofset ve Matbaacılık

Bu yayın Hollanda Büyükelçiliği – MATRA Programı desteğiyle yürütülen bir proje kapsamında hazırlanmıştır. Bu yayının içeriğinden yalnızca Kadın Dayanışma Vakfı sorumlu olup, içerik herhangi bir şekilde Hollanda Büyükelçiliği'nin görüşlerini yansıtmamaktadır.

Kingdom of the Netherlands

İçindekiler

Giriş.....	4
1. Kadın Dayanışma Vakfı Kadın Danışma Merkezi.....	5
2. Danışanların Şiddet Deneyimleri.....	7
3. Şiddet Uygulayanlar.....	9
4. Kadın Danışma Merkezimizde Sunduğumuz Destekler.....	10
5. Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Mekanizmaları.....	12
6. Danışanların Kamu Kurumlarına Yaptıkları Başvurular.....	15
7. Hukuk Mekanizmalarına Başvurular ve Sorun Alanları.....	17
7.1. Uzlaştırma.....	18
7.2. Adli Yardım.....	19
8. Kolluğa Yapılan Başvurular ve Sorun Alanları.....	21
9. Sağlık Kuruluşlarına Yapılan Başvurular ve Sorun Alanları.....	24
10. Barınma ve Maddi Destek Hizmetlerine Yönelik Başvurular ve Sorun Alanları.....	25
Sonuç.....	29
Ekler.....	31
EK-1.....	31
EK-2.....	37
EK-3.....	41

GİRİŞ

Kadın Dayanışma Vakfı olarak 1993'ten bugüne, kadına yönelik şiddet ve bu şiddetin temelindeki toplumsal cinsiyet eşitsizliğiyle mücadele çalışmalarımızı dayanışma anlayışıyla, gönüllü kadınların destekleriyle ve feminist ilkelerle sürdürüyoruz. Atölyeler düzenleyerek Vakıf gönüllülerine, sivil toplum örgütleri ve/veya kamu kurumları çalışanlarına yönelik bilinç yükseltme çalışmaları yapıyoruz. Üniversitelerde ve mahallelerde yürüttüğümüz çalışmalarla toplumsal cinsiyet rolleri ve kadına yönelik şiddet konularında bilgi paylaşımları ve karşılıklı deneyim aktarımları gerçekleştiriyoruz. Siyasi iradelerin ilgili yasaları yürürlüğe koymaları ve uygulamaları, kadınlara yönelik hizmetler için finansman sağlamaları, kurumların sorumluluklarını yerine getirmeleri için savunuculuk faaliyetlerinde bulunuyoruz.

Vakıf bünyesindeki Kadın Danışma Merkezimizde, şiddete maruz bırakılan kadınlara ücretsiz sosyal, hukuki ve psikolojik destek sunuyoruz. Yolu bir şekilde Vakıfla kesişen her kadınla mağdur dili kurmadan, kadınları maruz bırakıldıkları şiddet nedeniyle yargılamadan ve aramızda hiyerarşi kurmadan ilişkilieniyoruz.

Bu rapor, Hollanda Büyükelçiliği'nin desteğiyle yürüttüğümüz **“Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Mekanizmalarının Güçlendirilmesi”** projesi kapsamında hazırlandı. Projenin temel amacı, Vakfın ve bünyesindeki Kadın Danışma Merkezimizin kapasitesini güçlendirerek kadına yönelik şiddetle mücadele çalışmalarına katkıda bulunmaktır.

Kadına yönelik şiddetle mücadele mekanizmalarının ve yasaların etkinliğini izlerken, şiddete maruz kalan kadınların bizlere aktardığı olumlu/olumsuz deneyimler önemli bir rehber oldu. Kadınlarla dayanışma esasıyla kurduğumuz güven ilişkisinde, onların bizlere ilettiği deneyimleri “gizlilik” ilkesi çerçevesinde, kadınların bireysel kararlarına ve koydukları sınırlara saygı duyarak rapora aktardığımızı belirtmemiz gerekir.

Kadın Dayanışma Vakfı olarak bu izleme raporuyla, kadınların deneyimleri ışığında kadına yönelik şiddetle mücadele mekanizmalarındaki eksiklikleri ve şiddetsiz bir yaşamı var edebilmenin önündeki temel engelleri görünür kılmayı, mevzuatın nasıl uygulandığını gösterebilmeyi ve kadına yönelik şiddetle mücadelede sorumluluğu olan tüm kurum ve örgütlenmeler için güncel bir veri oluşturabilmeyi hedefledik. Raporun kadına yönelik şiddetle mücadele alanında faaliyet gösteren tüm kadın örgütleri, kurum ve kuruluşlar için bu anlamda yararlı bir kaynak olacağını umuyoruz.

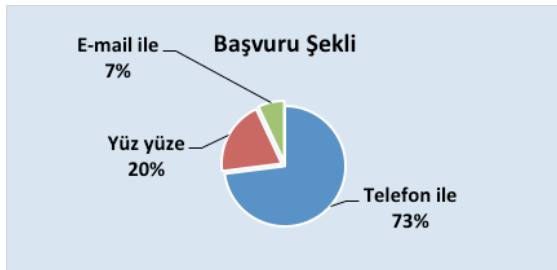
Kadın Dayanışma Vakfı

1. Kadın Dayanışma Vakfı Kadın Danışma Merkezi

Kadın Danışma Merkezleri, kadına yönelik şiddete maruz kalan kadınlara, bu şiddetle mücadele ederken ihtiyaç duyabilecekleri farklı şekillerdeki desteği sağlayan merkezlerdir. Bu merkezler kadınların şiddetle mücadele etme sürecinde ücretsiz sosyal, hukuki ve psikolojik desteğe ulaşabilecekleri, yaşadıklarını yargılanmadan paylaşabilecekleri, kadına yönelik şiddete, bununla mücadele yollarına ve yasal haklarına dair bilgi alabilecekleri ilk başvuru noktalarıdır. Kadın Danışma Merkezlerinde farklı mesleklerden gönüllü ve profesyonel çalışan kadınlar bulunabilir. Feminist bakış açısına sahip olmak ve çalışmalarını feminist ilkelerle yürütmek önemlidir. Ayrıca kadınların rahatça ulaşabilmeleri bakımından Kadın Danışma Merkezlerinin toplu taşıma araçları ile ulaşımı rahat olan ve güvenli bölgelerde bulunması gerekir.

Kadın Dayanışma Vakfı olarak bu anlayışa ve ilkelere göre hizmet verdiğimiz Kadın Danışma Merkezimiz Kızılay'da (Ankara) faaliyet gösteriyor. Kadın Danışma Merkezimize yapılan her bir başvuru standart prosedürümüz uyarınca hem elektronik ortamda hem de her sene ihtiyaca göre güncellediğimiz bilgi formları ile danışanların güvenliklerini riske etmeyecek şekilde kayıt altına alınıyor. Bu kayıtlar hiçbir kimse ya da kuruluşla paylaşılmıyor ve yalnızca istatistiki veri olarak her yıl hazırladığımız yıllık faaliyet raporlarında yer alıyor. Burada proje süresince Kadın Danışma Merkezimize başvuran kadınlara ilişkin verdiğimiz istatistiki bilgiler titizlikle tuttuğumuz bu kayıtlara dayanıyor.

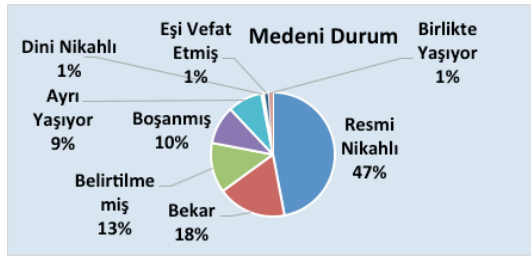
Projenin yürütüldüğü 1 Ağustos 2016 ve 31 Temmuz 2017 tarihleri arasında toplam 355 kadın maruz kaldığı şiddet nedeniyle destek almak için Kadın Danışma Merkezimize başvurdu. Proje süresince yapılan başvuruların %73'ü (258 kadın) telefonla, %20'si (72 kadın) yüz yüze, %7'si (25 kadın) ise e-mail aracılığıyla yapıldı. Bu başvuruları takiben birçok kadımla yüz yüze ve/veya telefon üzerinden, birden fazla görüşme yaptık. Özellikle sürmekte olan hukuki süreçleri veya başvuruları olan ve/veya çeşitli destek mekanizmalarına başvurmaları için yönlendirdiğimiz kadınların sonraki süreçlerinden haberdar olabilmek için takip aramaları yaptık. Ancak bu aramalarda danışanlara ulaşmak her zaman mümkün olmadı. Bunun nedeni şiddete maruz kalan birçok kadının şiddet uygulayanların kendilerine ulaşmalarını engellemek için bir önlem olarak kendilerini telefon numaralarını değiştirmek zorunda hissetmeleri veya buna mecbur kalmalarıydı. Bu durum kadınların gündelik hayatlarını zorlaştırmanın yanında bizim onlara yeniden ulaşmamızı da engelleyen bir etmen oldu.

Projenin yürütüldüğü tarih aralığında Kadın Danışma Merkezimize başvuranların %76'sı kendisi için başvururken; %24'ü ise yakınları için bize ulaştı. Bir başkası için başvuru yapıldığı durumlarda mümkün olduğunca doğrudan şiddete maruz kalan kadınla görüşmeye çalıştık.

Kadın Danışma Merkezimize başvuranların %48'i Kadın Dayanışma Vakfı'ndan internet aracılığıyla haberdar olduklarını ifade ederken %21'i ise arkadaşları/tanıdıkları tarafından yönlendirildiğini belirtti. Bu bilgi kolay erişilebilir, güncel, düzenli ve anlaşılır bir internet sitesine sahip olmanın ve sosyal medyanın aktif kullanımının şiddete maruz kalan kadınlara ulaşmakta ne kadar önemli olduğunu açıkça ortaya koyuyor.

Kadın Danışma Merkezimize başvuran kadınların medeni durumlarına baktığımızda %66'sının daha önce evlilik yaşamış ve/veya halen evlilik ilişkisi içinde bulunan kadınlar olduğunu görüyoruz. Buna göre; başvuranların %47'si (166 kadın) resmi nikahlı, %10'u (37 kadın) boşanmış, %1'inden azı (2 kadın) dini nikahlı, %9'u (31 kadın) ise eşleriyle ayrı yaşayan kadınlardı.

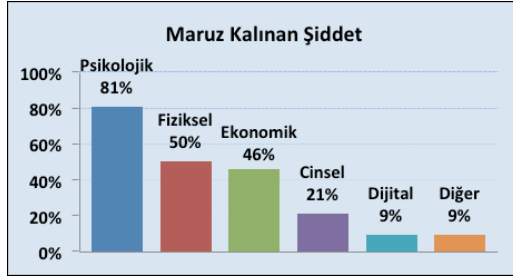

Kadın Danışma Merkezimize başvuran kadınların ekonomik durumlarına ve mesleki statülerine baktığımızda ise %27'sinin (96 kadın) ev kadını olduğu, buna karşın %11'inin (40 kadın) başvurduğu sırada işsiz ve iş aramakta olduğu görülüyor. Ayrıca danışanların %9'u (34 kadın) öğrenci, %1'i ise (4 kadın ise) emekliydi. Başvuranlar arasında çalışan kadınların %22'si (77 kadın) ücretli bir işte çalışırken bu kadınlar arasında öğretmen, hemşire, muhasebeci, akademisyen, doktor, sekreter, temizlik işçisi, kasiyer, memur kadınlar bulunuyordu. Çalışan başvuru sahiplerinin %23'ü (18 kadın) ise temizlik, evde sigara sarma, el işi yapma, sigortacılık, dükkân işletme, terziilik, ürün pazarlama gibi işlerde kendi hesabına çalışıyordu.

2. Danışanların Şiddet Deneyimleri

Kadına yönelik şiddet gerek literatürde gerekse de hukuk belgelerinde hem şiddeti oluşturan davranışlara hem de şiddet uygulayanla şiddete maruz bırakılanın ilişkisinin niteliğine göre çeşitli gruplara ayrılarak ele alınır. Buna göre; şiddeti oluşturan davranışlar bakımından kadına yönelik şiddet cinsel, fiziksel, psikolojik ya da ekonomik şiddet şeklinde yaşanabilir. Ayrıca bu sınıflandırma içine de sokulabilecek zorla evlendirme, ısrarlı takip, dijital şiddet, insan ticareti gibi güncel ve yaygın şiddet türleri de bulunmaktadır. Bu başlıkta uğradığı şiddetin türlerine göre Kadın Danışma Merkezimize başvuran kadınlara ilişkin istatistik bilgileri derledik.

Kadın Danışma Merkezimize başvuran kadınların çoğu zaman birden fazla farklı şiddet türünü birlikte deneyimlediklerini gördük. 1 Ağustos 2016 ila 31 Temmuz 2017 tarihleri arasında merkezimize başvuran toplam 355 kadının %81'i (286 kadın) psikolojik şiddete maruz kalmıştı. Kadınların maruz bırakıldığı psikolojik şiddet hakaret; aşağılama; bağırma; nasıl giyineceğine, nereye gideceğine, kimlerle görüşeceğine karar verme ve bu konularda baskı yapma; başkalarıyla olan ilişkisini sınırlama; kadına ve/veya yakınlarına zarar vermekle tehdit etme; suçlama; çocuklarını göstermemekle/kaçırmakla tehdit etme vb. biçimlerde gerçekleşmişti.

Söz konusu dönemde Kadın Danışma Merkezimize başvuranların %50'si (177 kadın) ise tokatlamak, tekmelemek, yumruklamak, hırpalamak, boğazını sıkmak, sert bir cisim fırlatmak, kesici/vurucu aletlerle bedene zarar vermek gibi biçimlerde fiziksel şiddete maruz bırakılmışlardı. Fiziksel şiddet uygulayanlar genellikle kadınların eşleri, eski eşleri, eski partnerleri, partnerleri, kendi aile üyeleri, arkadaşları gibi kişiler; yani kadınların en yakınlarıydı.

Yine aynı dönemde merkezimize başvuranların %46'sı (165 kadın), eve gelir getiren tek kişi olan erkek tarafından evin giderlerinin ve/veya çocukların ihtiyaçlarının karşılanmaması; kadının çalışmasının engellenmesi; kadının ve çocukların yaşamaya devam ettiği evin elektrik, su ve gaz aboneliklerinin evden ayrılan ya da uzaklaştırılan erkek tarafından iptal edilmesi; mahkeme tarafından kadın ve/veya çocuk için belirlenen nafakanın ödenmemesi; kadının

takılarına el konulması; tarafları ilgilendiren ekonomik kararları erkeğin tek başına alması; kadının işten çıkmasına/çıkarılmasına sebep olma, boşanmayı kabul etmek ya da çocuğu göstermek karşılığında para istemek gibi ekonomik şiddet biçimlerine maruz bırakılmıştı.

Kadın Danışma Merkezimize başvuran kadınlardan cinsel şiddete maruz kalanların oranı ise %21'dir. Bu 74 kadın istemediği yerde/zamanda/biçimde cinsel ilişkiye zorlama; cinsel içerikli tekliflere, görsellere, sözel veya fiziksel hareketlere maruz bırakma vb. biçimlerde cinsel şiddete maruz bırakılmıştı. Cinsel şiddet failleri kadınların eşleri, babaları, eski eşleri, akrabaları, partnerleri, iş arkadaşları, işverenleri, arkadaşları, komşuları gibi kendi sosyal çevrelerinden kişilerdi.

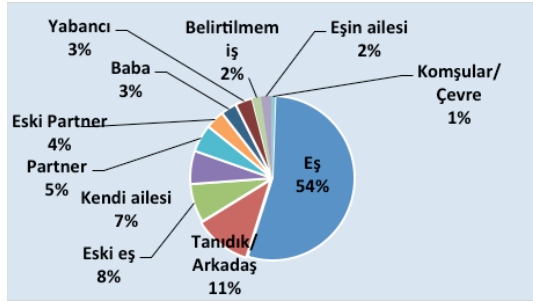
Merkezimize başvuran kadınların %9'u (31 kadın) ise dijital şiddete maruz kalmıştı. Bu şiddet farklı cep telefonu numaralarından sürekli arama; telefona kadının aramalarını takip etme amacıyla casus yazılım yükleme; kadının rızası olmadan fotoğraflarının ve/veya video görüntülerinin kaydedilmesi; bu fotoğrafların ve/veya video görüntülerinin rızası olmadan kadının yakınlarıyla ve/veya sosyal paylaşım sitelerinde paylaşılması; sosyal paylaşım sitelerinde kadın adına sahte hesaplar açarak onun ağzından küçük düşürücü yorumlarda bulunma gibi biçimlerde gerçekleşmişti. Dijital şiddet failleri kadınların eşleri, eski eşleri, partnerleri, eski partnerleri, arkadaşlarıydı.

Son olarak Kadın Danışma Merkezimize söz konusu zaman diliminde başvuran 355 kadının %9'u (31 kadın) ise zorla evlendirilme, ısrarlı takip, mobbing gibi diğer şiddet türlerine maruz bırakılmıştı.

3. Şiddet Uygulayanlar

Kadına yönelik şiddetin uygulanan şiddetin türünden başka, şiddet uygulayanla şiddete maruz kalanın ilişkisi bakımından da sınıflandırıldığını belirtmiştik. Şiddet uygulayanla şiddete maruz bırakılan kişinin ilişkisi bakımından ev içi şiddet, akran şiddeti, flört şiddeti, mobbing, devlet şiddeti gibi ayrımlar yapılmaktadır.

Kadın Danışma Merkezine başvuran kadınların %54'ü (192 kadın), yani yarısından fazlası evli oldukları erkeklerden şiddet görüyordu. Eşlerden sonra en fazla şiddet uygulayanlar kadınların arkadaşları veya tanıdıkları olan (evlilik, partnerlik, akrabalık bağı olmayan) kişiler, eski eşleri ve kadınların kendi aile bireyleri oldu. Danışanların %8'ine (27 kadın) eski eşleri şiddet uygulamıştı. Buna göre, başvuran kadınların %62'sine başvuru yaptığı sırada veya geçmişte evlilik ilişkisi içinde buldukları kişiler şiddet uygulamıştı. Diğer ilişki türlerine ilişkin istatistikler için aşağıdaki tabloya bakılabilir:

4. Kadın Danışma Merkezimizde Sunduğumuz Destekler

Kadın Dayanışma Vakfı olarak Kadın Danışma Merkezimize maruz bırakıldığı şiddet nedeniyle başvuran kadınlara sosyal, hukuki ve psikolojik destek veriyoruz. Başvuran kadınlarla ilk görüşmeleri sosyal çalışmacılar ve gönüllüler yapıyor. Sosyal çalışmacı ve gönüllülerimizin sunduğu sosyal destek; başvuru risk ve ihtiyaç analizi yapma, şiddetle mücadele mekanizmaları ve yasal haklara dair bilgi paylaşma, alternatifleri değerlendirerek gerekli yönlendirmeleri yapma ve sürecin takibini içeriyor. Bu görüşmelerde ilkesel olarak tüm kadınların maruz kaldıkları şiddete dair anlatılarını, onların beyanlarının doğru olduğundan yola çıkarak ve şiddetin suçlusunun şiddeti uygulayanlar olduğu ön kabulüyle dinliyoruz. Proje süresince Kadın Danışma Merkezimize başvuran toplam 355 kadının %67'sine (238 kadın) sosyal destek sunduk.

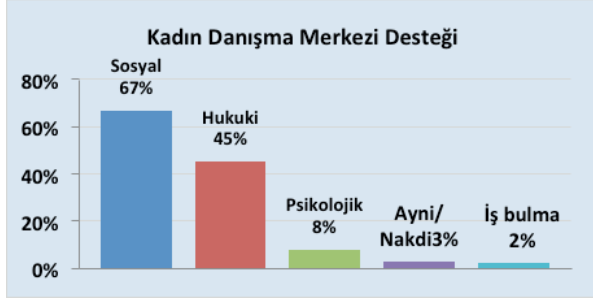
Kadın Danışma Merkezimizde sunduğumuz hukuki destek avukatlar tarafından veriliyor. Hukuki destek çoğunlukla yasal haklara, kadınların önceden başlattıkları yasal süreçlere veya yapacakları başvurulara dair bilgi paylaşımını ve dilekçe yazımına destek olunmasını içeriyor. Hukuki destek çerçevesinde proje süresince merkezimize başvuran 355 kadının %45'ine (160 kadın) Vakfımızın gönüllüsü olan avukatlar tarafından destek verildi. Bu destek kimi zaman dava süreçlerini de kapsadı.

Proje sürecinde Vakfımızın gönüllü avukatları toplam 14 kadının dava sürecine çeşitli şekillerde destek verdiler. Bu davaların bir kısmı hala devam ediyor, bir kısmında ise verilen kararlar kesinleşti. Davaların %36'sında (5 dava) Kadın Dayanışma Vakfı olarak dosyaya müdahil olmak istedik; ancak tüm davalarda müdahillik talebimiz reddedildi. Bunun üzerine kadınların talep etmesi halinde avukatlarımız duruşmaları izleyerek ya da bazı durumlarda yetki belgesi ile onlara destek vermeye devam etti ve ediyor. Toplam 14 davanın %43'ünü (6 dava) ise avukatlarımız doğrudan vekalet alarak süreci kendileri yürüttü ve yürütmeye devam ediyor.

Gönüllü avukatlarımızın danışanlarımızın davalarında vekalet alarak avukatlık yapmaması ilkesini benimsiyoruz. Böylece danışanlarımızla herhangi bir ücret ya da çıkar ilişkisi içine girmemeyi, güvene ve danışanların güçlenmesine dayalı bir anlayış içinde bulunmayı önemsiyoruz. Ancak yine de gerekli görülen durumlarda merkezde sağlanan hukuki desteğin kapsamında olmamasına rağmen, Vakıf Hukuki Destek Çalışma Grubunun takip etmesine karar verilen bazı davaları avukatlarımız takip ediyor ve vekil olarak danışanlarımızı duruşmalarında temsil ediyor. Örneğin, projenin uygulandığı dönemde Vakfımızın gönüllü avukatları cinsel saldırıya maruz kalan 18 yaşından küçük D'nin davasını takip ettiler.

D. Vakfımıza başvurduğunda hali hazırda bir şikayeti üzerine soruşturma açılmış; ancak olayın üzerinden bir yıl geçtikten sonra başvuru yaptığı gerekçesiyle diğer deliller göz ardı edilerek takipsizlik kararı verilmişti. Bu süreçte D'ye Baronun CMK servisinde atanan

erkek avukat davayla ilgili yapması gerekenleri yapmamış; D'yi ve ailesini hiçbir konuda bilgilendirmemişti. Vakfımızın gönüllü avukatları ilk olarak ayrıntılı bir dilekçe hazırlayarak takipsizlik kararına itiraz etti. Bu itiraz olumlu sonuçlandı ve Ankara 1. Çocuk Ağır Ceza Mahkemesinde dava açıldı. Ancak avukatlarımızın müdahillik talebi ilk duruşmada reddedildi. Bunun üzerine Vakfımızın avukatlarının duruşmaları takip yetkisi kalmadı. Ayrıca dava çocuk mahkemesinde görüldüğü için avukatlarımızca izlenmesi de mümkün değil. Ancak D'nin annesinin ve Baro tarafından atanan avukatın yapacağı bilgilendirmelerle davayı takip etmeye ve desteğimizi sunmaya devam edeceğiz.

Kadın Danışma Merkezimizde sunduğumuz desteklerin bir diğeri ise psikolojik destek. Psikolojik destek, şiddete maruz kalan kadınlara, bu şiddetin yarattığı travmanın etkilerini azaltmak, kadınların duygu durumlarını dengelemek, kendi yaşamları ile ilgili karar vermelerini sağlamak ve birlikte güçlenmek için veriliyor. Gönüllü psikologlarımız tarafından sunulan psikolojik destek, 50 dakika süren ve danışanın ihtiyacına göre altı ay ila bir yıl arasında devam eden görüşmelerle veriliyor. İlk dokuz ay süresince genellikle haftada 1 gün süren görüşmeler sonraki aylarda azalarak sonlandırılıyor. Proje süresince merkezimize başvuran 355 kadının %8'ine (28 kadın) psikolojik destek sunuldu.

5. Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Mekanizmaları

Türkiye'deki kadına yönelik şiddetle hukuki mücadele mekanizmalarını ulusal ve uluslararası mekanizmalar olarak ikiye ayırarak incelemek mümkün.

İç hukukta kadına yönelik şiddeti doğrudan ele alan ve düzenleyen ilk kanun 1998 yılında yürürlüğe giren 4320 Sayılı Ailenin Korunması Hakkında Kanundu. Bu Kanun, hem kadın hakları alanında çalışan hukukçular hem de kadın hakları savunucuları tarafından uluslararası hukuk kurallarına ve uluslararası alandaki içtihatlarla uygun olmadığı, kadınların şiddetten korunmalarına yönelik yeterli araçları ve önlemleri içermediği, yalnızca resmi olarak evli kadınları kapsadığı gibi çeşitli sebeplerle eleştiriliyordu. Nihayet uluslararası hukuktaki gelişmelerle de paralel olarak 2012 yılında 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun (6284 Sayılı Kanun) yürürlüğe girdi. 2013 yılında ise bu Kanunun uygulama yönetmeliği yürürlüğe girdi.

6284 Sayılı Kanun büyük oranda Kadına Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesine Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi) ile uyumlu düzenlemeler içeriyor. Kanunda hem kadınların henüz şiddet tehdidi altında oldukları dönemde alabilecekleri önlemler hem de şiddete uğradıktan sonra başvurabilecekleri koruyucu mekanizmalar düzenleniyor. 6284 Sayılı Kanun ile Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi (ŞÖNİM) olarak adlandırılan ve 7 gün 24 saat esasına dayalı çalışması planlanan merkezlerin kurulması öngörülüyor. Her ne kadar ŞÖNİM'lerin Türkiye'ye tek kapı sistemi olarak adlandırılan ve şiddete maruz kalan kadınlara talep ettikleri hizmetlerin aynı yerde tek seferde sunulabilmesi anlayışını getirmesi planlanmış olsa da uygulamada ŞÖNİM'ler, gerek personelin ve ŞÖNİM'lerin niceliksel ve niteliksel yetersizliği, gerekse de hükümetin kadına yönelik şiddetle ilgili bütünlüklü bir politikası olmaması sebebiyle planlanan işlevini yerine getiremiyor. Bu da şiddete maruz bırakılan kadınların hukuk süreçlerinde ikincil travmalar yaşamasına neden oluyor.

6284 Sayılı Kanun ile ilgili sorunlar ŞÖNİM'lerle sınırlı değil. Kanunun kadına yönelik şiddet alanında sivil toplumla aktif iş birliğini teşvik etmemesi, kadına yönelik şiddet davalarında zorunlu uzlaştırmanın ve arabuluculuğun yasaklanmaması gibi İstanbul Sözleşmesi ile uyumsuz yönleri de vardır. Öte yandan 6284 Sayılı Kanunun etkili bir şekilde uygulanmadığı, Kadın Danışma Merkezimize başvuran kadınlarla ilgili olarak aşağıda vereceğimiz bilgilerden, bu alanda çalışan sivil toplum kuruluşlarının raporlarından,¹ basına yansıyan haberlerden² ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) kararlarından³ açıkça görülebiliyor.

¹ bkz. Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı, 6284 Sayılı Kanun Uygulamaları İzleme Raporu

² bkz. Bianet'in yıllık erkek şiddeti çeteleleri, <https://m.bianet.org/kadin/bianet/133354-bianet-siddet-taciz-tecavuz-cetelesi-tutuyor>

³ Opuz/Türkiye, Başvuru no. 33401/02, 09.06.2009, , M.G/Türkiye, Başvuru no. 646/10, 22.03.2016, Civek/Türkiye, 55354/11, 23.02.2016, Halime Kılıç/Türkiye, 63034/11, 28.06.2016.

6284 Sayılı Kanun kadına yönelik şiddete ilişkin alınabilecek özel hukuk önlemlerini içerirken 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu (TCK) çerçevesinde ise kadına yönelik şiddet oluşturabilecek davranışlar ceza hukuku çerçevesinde yaptırıma bağlanarak düzenlenmiştir. TCK, fiziksel ve cinsel şiddet oluşturan insan öldürme, yaralama, tecavüz, taciz gibi fiilleri özel olarak düzenlemesinin yanı sıra tehdit ve hakaret gibi psikolojik şiddet oluşturan fiilleri de düzenliyor. Zorla evlendirme, ısrarlı takip gibi İstanbul Sözleşmesi'nde özel olarak ele alınan bazı şiddet fiilleri ise TCK kapsamında düzenlenmiş değil.

6284 Sayılı Kanunda yer almayan ve TCK kapsamına da girmeyen boşanma, miras, maddi ve manevi tazminat, velayet gibi hususlar 4721 Sayılı Türk Medeni Kanununda düzenlenmiştir. Ekonomik şiddetle ilgili olaylarda genellikle Türk Medeni Kanunundan yararlanılır. Kadına yönelik şiddetle ilgili karşılaşılabilecek başka hukuki sorunlar ise ilgili diğer kanunlar yardımıyla çözülebilir.

Kadına yönelik şiddetle hukuki mücadele mekanizmaları hakkında ayrıntılı bilgi için proje kapsamında yayımladığımız Kadına Yönelik Şiddet Karşısında Yasal Haklarımız kitapçığına bakılabilir.

Kadına yönelik şiddet alanında Türkiye'de geçerli olan ve uygulama alanı bulan uluslararası mücadele mekanizmaları ise İstanbul Sözleşmesi başta olmak üzere AIHM'in ilgili kararlarından oluşuyor. Kadınların Anayasası olarak adlandırılan Kadınlara Yönelik Her Türü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi (CEDAW) ve CEDAW Komitesinin kadına yönelik şiddetle ilgili 12. ve 19. Genel Tavsiyeleri de özellikle İstanbul Sözleşmesinin yürürlüğe girdiği 2014 yılından önce kadına yönelik şiddetle mücadelede önem taşıyan uluslararası hukuk araçları olmuştur.

Özel olarak kadına yönelik şiddetle mücadele amacıyla hazırlanmış olması ve güncelliği bakımından bu alandaki en önemli uluslararası hukuk belgesi İstanbul Sözleşmesidir. Türkiye bugünlerde İstanbul Sözleşmesi'nin uygulanmasını izlemek amacıyla kurulmuş olan Kadınlara Karşı Şiddet ve Ev İçi Şiddete Karşı Uzman Eylem Grubu (GREVIO) nezdinde değerlendirme sürecindedir. Kadın Dayanışma Vakfı, İstanbul Sözleşmesi İzleme Platformu adı altında bir araya gelen 81 kadın ve LGBTIQ örgütünün hazırladığı ve GREVIO'ya sunduğu gölge raporun⁴ yazımında aktif görev alan 8 örgütten biridir.

Şiddete maruz kalan kadınlara yönelik sosyal hizmet mekanizmaları ise çoğunlukla 2011 yılında kurulmuş olan Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı (ASPB) tarafından yürütülüyor. Merkez teşkilatında Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (KSGM), Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü; taşra teşkilatında ise Sosyal Hizmet Merkezleri, ŞÖNİM'ler, ilk kabul birimleri ve sığınakların bu bakanlığa bağlı olması nedeniyle, belediyeler ve bağımsız kadın sivil toplum örgütleri tarafından sunulanlar hariç, şiddete maruz kalan kadınların başvurabileceği neredeyse tüm sosyal destek hizmetlerinin ASPB denetiminde olduğunu görüyoruz.

⁴ Bu rapora GREVIO'nun internet sayfasından ulaşılabilir. bkz. <http://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/country-monitoring-work>

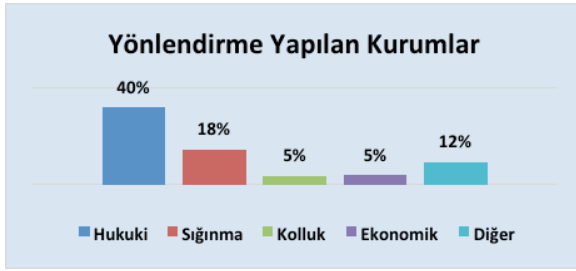
18 Ağustos 2017 tarihinde BİMER üzerinden KSGM'ye yaptığımız bilgi edinme başvurusunda Ağustos 2017 tarihi itibarıyla Türkiye'de bulunan sığınak sayısı ve kadın ve çocuk kapasitesine dair sorumuza "Ülke genelinde Bakanlığımıza bağlı 102 Kadın Konukevinde 2667 kapasite ile hizmet verilmektedir" cevabı verildi. Türkiye nüfusu düşünüldüğünde bu kapasitenin kadınlar için yetersiz olduğu çok açık. Avrupa Konseyi Ev İçi Şiddet Dahil Olmak Üzere Kadınlara Yönelik Şiddete Karşı Mücadele Görev Birimi Nihai Faaliyet Raporu ise her 10 bin nüfusa bir aile yeri bulundurulmasını ve her bölgede özel kadın sığınaklarının bulunmasını tavsiye ediyor.⁵ Buna rağmen ASPB ve belediyelere bağlı sığınak sayılarının yetersizliği ve var olan sığınakların kadınların güçlenerek bağımsız bir hayata adım atmalarını sağlayacak desteklerden ziyade barınma odaklı hizmet sağlaması kadınların şiddetten uzaklaşmasını zorlaştırıyor.

⁵ Task Force to Combat Violence against Women, including Domestic Violence (EG-TFV), Final Activity Report, Strazburg, Eylül 2008, s. 51. https://www.coe.int/t/dg2/equality/domesticviolence-campaign/Source/Final_Activity_Report.pdf. Son erişim tarihi: 25.09.2017.

6. Danışanların Kamu Kurumlarına Yaptıkları Başvurular

Kadın Danışma Merkezimize ulaşan kadınların %64'ü (228 kadın) daha önce başka kurumlara destek almak amacıyla başvurular yapmıştı. Aşağıda sırasıyla başvuru yapılan kurumların niteliğine göre bu başvuru süreçlerine ilişkin bilgiler verilecek ve sorun alanları tespit edilecektir. Dolayısıyla her bir başlık altında kamu kurumlarının sunulan hizmetler, danışanlarımızın başvurularıyla sınırlı olarak ele alınacaktır.

Kadın Danışma Merkezimize projenin uygulandığı dönemde başvuranların %40'ını (142 kadın) ihtiyaçları doğrultusunda hukuki destek alabilecekleri savcılıklara, yaşadıkları illerdeki Barolara, ücretsiz avukat talepleri için Barolardaki adli yardım bürolarına, Ankara Barosu Gelincik Merkezine, mahkemelere ve buldukları illerdeki kadın örgütlerine yönlendirdik. Danışanların %18'ini (65 kadın) ise maruz kaldıkları şiddet nedeniyle kalacak güvenli bir yere ihtiyaç duyduklarından sığınma başvuruları için ŞÖNİM, karakollar, Aile ve Sosyal Politikalar (ASP) İl Müdürlükleri, ALO 183 sosyal destek hattı ve belediyelerin Kadın Danışma Merkezleri gibi yerlere yönlendirdik.

Aynı dönemde danışma merkezimize başvuranların %5'i (17 kadın) maddi desteğe ihtiyaç duyuyordu. Bu kadınları maddi destek başvurusu yapabilmeleri için Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları (SYDV), belediyeler, ASP İl Müdürlükleri ve ŞÖNİM gibi kurumlara yönlendirdik.

Geri kalan %12 (41 kadın) başvurucuyu ise istekleri ve ihtiyaçları doğrultusunda buldukları illerdeki kadın örgütleri, belediyelerin Kadın Danışma Merkezleri, ASP İl Müdürlükleri, ŞÖNİM, sosyal hizmet merkezi, sağlık kuruluşları, İş ve İşçi Bulma Kurumu, göçmen ve mülteci hakları alanında faaliyet gösteren örgütler gibi kurumlara yönlendirdik. Özellikle göçmen ve mülteci kadınların, maruz kaldıkları şiddet nedeniyle destek almak istediklerinde ilgili kurum ve kuruluşlardaki bilgi eksikliği ve çalışanların önyargıları nedeniyle ikincil travmalar yaşadığını gördük.

Danışanlarımızın başvuru deneyimlerine ve yaşadıkları sorunlara geçmeden önce kamu kurumlarının veri toplama ve verileri kamuoyuyla paylaşması konusunda yaşanan yaygın sorunlara değinmek isteriz. Gerek İstanbul Sözleşmesinde gerekse de CEDAW Komitesinin

Genel Tavsiyeleri ve AİHM kararlarında kadına yönelik şiddetle etkili bir mücadele için bu alanda detaylı, ayrıştırılmış veri toplanmasının, bu verilerin kamuya paylaşılmasının ve izleme faaliyetleri yürütülmesinin önemine değinilmiştir.

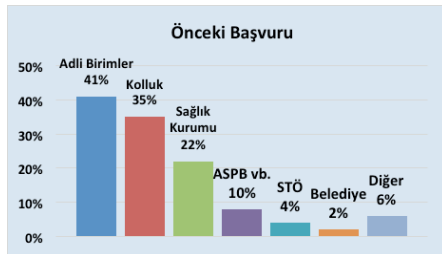
Kadın Dayanışma Vakfı olarak düzenli aralıklarla yaptığımız bilgi edinme başvuruları yoluyla kamu ile paylaşılmayan ancak ilgili birimlerin yasalari gereği tutması zorunlu olan verilere ulaşmayı amaçlıyoruz. Ancak bilgi edinme başvurularımıza verilen yanıtlar arasındaki çelişki ve tutarsızlıklar hem ilgili kurumların veri toplama süreçlerine dair hem de bizlerle doğru ve gerçek verileri paylaştıklarına dair şüpheler yaratıyor.

21 Ağustos 2017 tarihinde BİMER üzerinden KSGM'ye yaptığımız bilgi edinme başvurusunda 6284 Sayılı Kanun kapsamında verilen geçici maddi yardımlarla ilgili sorumuza cevaben “Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri'nden 2013 yılından bu yana 3800 vatandaşımız(ın) maddi yardım hizmeti al(dığı)” bildirildi. Oysa 27 Şubat 2017 tarihli bilgi edinme başvurumuzdaki aynı soruya “2012-2016 döneminde Türkiye genelinde toplam 795 şiddet mağduru hakkında geçici maddi yardım tedbir kararı verilmiş olup 506.138 TL yardım sağlanmıştı” cevabını almıştık.

25 Ağustos 2017 tarihinde BİMER üzerinden KSGM'ye yaptığımız bilgi edinme başvurusunda ŞÖNİM'ler tarafından sağlanan psiko-sosyal ve hukuki destek hakkındaki sorularımıza “ŞÖNİM'ler, 2013 yılından Temmuz 2017 tarihine kadar, 45.546 kişiye psiko-sosyal destek ve 6.484 kişiye hukuki destek hizmeti sunmuştur” cevabı verildi. Ancak 10 Şubat 2016 tarihli bilgi edinme başvurumuzdaki aynı soruya 2015 yılında 6612 kadına hukuki danışmanlık ve destek verildiği, 26.193 kadına psiko-sosyal destek verildiği yanıtını almıştık. 22 Mayıs 2015 tarihli bilgi edinme başvurumuza verilen cevapta ise 2014 yılında 11.629 kadına psiko-sosyal destek, 5.281 kadına ise hukuki destek verildiği söylenmişti.

22 Mayıs 2015 tarihli bilgi edinme başvurumuza ŞÖNİM'lerden 1 Ocak 2013 ila 1 Mayıs 2015 tarihleri arasında 25.036 kadın, 847 erkek ve 6.828 çocuğun hizmet aldığı yanıtı verildi. Oysa 10 Şubat 2016 tarihli bilgi edinme başvurumuza verilen cevapta yalnızca 2015 yılında Türkiye genelinde ŞÖNİM'lerden toplam 27.892 kadının hizmet aldığı söylenmişti.

Veri toplama ve paylaşma konusundaki özensizliklerini bu birkaç örnekten görebildiğimiz kurumların kendilerine başvuran kadınlara yönelik tutumlarını ise bir sonraki başlıktan itibaren ele alacağız.

7. Hukuk Mekanizmalarına Başvurular ve Sorun Alanları

Proje süresince Kadın Danışma Merkezimize başvuran toplam 355 kadının %41'i (147 kadın) boşanma/ceza/velayet davası açmak, 6284 Sayılı Kanun kapsamında başvuru yapmak, bir avukatla görüşüp bilgi almak gibi nedenlerle savcılıklara, aile mahkemelerine, Barolara, adli yardım bürolarına, Ankara Barosu Gelincik Merkezi gibi kurumlara başvurmuştu. Kadın Danışma Merkezimize başvuran birçok kadın bu kurumlara başvuru sürecinde ve sonrasında çeşitli nedenlerle tekrar travmatize olduklarını ifade etti.

Danışanlarımızın bu kurumlardaki ortak deneyimi kadınların ihtiyaçlarını gözetmeyen bürokratik uygulamalar nedeniyle uzun ve yıpratıcı süreçler yaşamak zorunda kaldıkları ve toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik şiddet konularında duyarsız çalışanlarla yapılan cesaret kırıcı görüşmeleri içeriyordu. Bu ortak deneyimler bize kadına yönelik şiddet alanında Kadın Danışma Merkezleri gibi sadece kadınların haklarını, ihtiyaçlarını ve önceliklerini esas alan, gönüllülük temelinde faaliyet yürüten yerlerin yaşamsal önemde olduğunu gösteriyor. Bu bakımdan devletin İstanbul Sözleşmesindeki yükümlülüklerine uygun olarak bağımsız kadın örgütlerinin çalışmalarını teşvik etmesi, desteklemesi ve bu örgütlerle işbirliklerini geliştirmek için adımlar atması, düzenlemeler yapması kadına yönelik şiddetle mücadelede çok büyük önem taşıyor.

Kadın Danışma Merkezi deneyimimiz bize birçok kadının yasal haklarına dair doğru ve yeterli bilgi sahibi olmadığını; yasal mekanizmalara dair bilgi sahibi olduğunda dahi başvuru yapmanın ve/veya yasal süreci sonuna kadar takip etmenin kadınlar için oldukça zor olabildiğini gösteriyor. Birçok kadının şiddetle mücadele hikayesi birkaç kez açılıp geri çekilen ve/veya takip edilmediği için neticelenmeyen davalar ve defalarca alınan ancak yetersiz kalan ya da uygulanmayan tedbir kararlarıyla dolu.

Başvuru mekanizmaları ulaşılabilir, güvenilir, hızlıca sonuç verebilecek nitelikte ve etkili olmadığı için kadınların çoğu ancak başka yöntemler sonuç vermediğinde ve şiddetin kendileri için dayanılmaz noktaya geldiğini hissettiklerinde başvuru yapıyorlar. Bu süreçte ise kadınların en büyük ihtiyacı güçlendirici, kolay ulaşılabilir ve ücretsiz hukuki destek; çünkü danışanların hikayeleri neredeyse başvurdukları her hukuk mekanizmasında caydırıcı uygulamalara ve söylemlere maruz kaldıklarını gösteriyor. Kadına yönelik şiddete maruz kalanlara hizmet vermek üzere özel eğitim almış ve uzmanlaşmış olması beklenen Ankara Barosu Gelincik Merkezi avukatları arasında bile başvuranlara “sizi boşanma için teşvik edenler yarın arkanızda durmaz” diyenlerin olması caydırıcılığın vardığı boyutu gösteriyor.

Örneğin, eşinin uyguladığı şiddet nedeniyle defalarca koruyucu ve önleyici tedbir kararı çıkarttıran ve darp raporları bulunan danışanımıza, öldürme teşebbüsü nedeniyle eşine karşı açılan davanın hakimi tarafından duruşma sırasında “Bu adam beş yıl hapse girerse sana kim bakacak?” denilmiş, vazgeçmesi için yoğun baskı ve tehdit altında olan danışanımız şikayetini geri çekmişti. Sonrasında Kadın Danışma Merkezimizden sosyal ve hukuki destek

alan kadın; boşanma davası konusunda bilgi aldı, adli yardım bürosuna gerekli evrakları zor da olsa tamamlayarak başvurdu ve adli yardımdan yararlanarak ücretsiz bir avukat atanması talebi kabul edildi. Böylece danışanımız kendisine şiddet uygulayan eşinden boşanarak şiddetten uzak bir yaşam kurması için gereken süreci başlatmış oldu.

Bir başka örnekte partnerinden psikolojik, fiziksel, cinsel ve dijital şiddete maruz kalan kadın, tehdit nedeniyle şiddeti uzun süre gizli tutmasının ardından suç duyurusunda bulunmaya karar verdiğini; ancak başvurduğu savcının “Yapmasaydın sen de” diyerek gördüğü şiddet nedeniyle kendisini suçladığını aktardı. Danışanımız şikayetçi olmaktan vazgeçerek oradan ayrılmak istediğinde ise aynı savcının bu kez “suç duyurusunda bulun, yarın bir gün başına bir şey gelir savcı yardım etmedi dersin” dediğini ifade etti.

Kadınların hukuk mekanizmalarına başvurularda yaşadıkları sorunlar dava öncesi süreçle sınırlı değil. Mahkeme kararlarının uygulanmasında yaşanan sorunlar da hem caydırıcı hem de adalete ve hukuk mekanizmasına olan güveni sarsıcı nitelikte. Örneğin, Kadın Danışma Merkezimize başvuran pek çok kadın boşanma davası sürerken ya da sona erdiğinde hükmedilen nafakaların erkekler tarafından ödenmediğini ifade ediyor. Kadınlar hakları olan nafakaları icra yoluyla almak istediklerinde dahi başarılı olamıyorlar; çünkü erkekler nafakanın icra yoluyla tahsil edilemeyeceği koşulları üzerlerindeki taşınır ve taşınmaz malları üçüncü kişilere devrederek, sigorta kayıtlarını yaptırmayıp çalıştıklarını gizleyerek ve benzeri hileli yollarla önceden yaratmış oluyor.

7.1. Uzlaştırma

Uzlaştırma kurumu son yıllarda hukuki süreçlerin daha kısa sürede ve ekonomik olarak çözülmesi için öne çıkarılan çözümlerden biridir. Ancak bu kurumla ilgili diğer tartışmalar bir yana, uzlaştırma uygulamalarının şiddete maruz kalan kadınların hukuk yoluyla haklarını aramalarının önüne çıkarılan bir engel olarak kullanıldığı durumlarla karşılaşılıyor. İstanbul Sözleşmesi'nin 48. maddesinde açıkça uzlaştırma da dahil olmak üzere zorunlu alternatif uyuşmazlık çözüm süreçlerinin yasaklanması gerektiği düzenlenmiş olsa da 6284 Sayılı Kanunda bu tür bir düzenleme yer almıyor. Bu durum İstanbul Sözleşmesi'ne aykırı olarak kadınların uzlaştırma süreçlerine dahil edilmesinin ya da dahil edilmeye çalışılmasının zeminini oluşturuyor. Ayrıca uzlaştırma süreci kadınların başvurularından sonuç almasını da geciktiriyor.

Proje sürecinde Kadın Danışma Merkezimize başvuran kadınlar uzlaştırma sürecinin nasıl işleyeceğiyle ilgili yeterince bilgilendirilmedikleri için sorunlar yaşadıklarını aktardılar. Örneğin, danışanlarımızdan biri savcının dosyasını uzlaştırma bürosuna yönlendirmesi üzerine uzlaştırmacının kendisine hem telefon hem de SMS yoluyla ulaştığını ve uzlaşmayı kabul etmesi için çok ısrarcı davrandığını ilettiler. Danışanımızı uzlaştırma süreciyle ilgili yanlış bilgilendiren uzlaştırmacı, uzlaştırma bürosuna giderek uzlaştırmayı kabul etmediğine dair imza atması gerektiğini söylemişti. Bu ısrarlar nedeniyle kendisini ikincil travmaya uğramış, baskı görmüş olarak hisseden danışanımıza uzlaştırma sürecine katılmak zorunda olmadığını

ve buna dair bir tutanak imzalaması gerekmediğini, ancak bu durumda üç günlük zimni ret süresinin dolmasının bekleneceğini aktardık. Danışanımız uzlaştırmacıya SMS yoluyla yaptığı tacize son vermesini isteyen bir mesaj attığında yapılan taciz olmadığı yanıtını aldı. Daha sonra danışanımıza tekrar ulaştığımızda davanın açıldığını ancak sürecin bir ay kadar uzadığını öğrendik.

Tacize uğradığı iddiasıyla şikayette bulunan bir başka danışanımız ise uzlaştırmacı tarafından kendisine psikolojik baskı yapıldığını aktardı. Danışanımız uzlaştırmacının failin annesinin sağlık sorunlarından bahsederek kendisini uzlaşmaya ikna etmeye çalıştığını belirtti. Neticede danışanımız uzlaştırmayı kabul etmedi ve şiddet uygulayan taciz suçundan ceza aldı.

7.2. Adli Yardım

Kadın Danışma Merkezimize başvuran kadınları, süreç içerisinde yaşayabilecekleri ikincil travmaları hafifletmek ve hak kaybı yaşamalarının önüne geçmek amacıyla dava süreçlerini bir avukat aracılığıyla takip etmeleri konusunda teşvik ediyoruz. Çoğu durumda danışanlarımız ücretli bir avukat desteği alabilecek maddi duruma sahip olmadıkları için onları ücretsiz avukat desteği için başvuru yapabilecekleri adli yardım bürolarına yönlendiriyoruz.

Adli yardım bürolarının başvuru sırasında hazır bulundurulmasını istedikleri belgeler ise ilden ile değişiklik gösteriyor. Çok fazla ve farklı kurumlardan alınması gereken belge talep edilmesi kadınları başvurmadan caydırabiliyor. Ankara'da adli yardım bürosuna yönlendirdiğimiz pek çok danışan istenen belgeleri tamamlamakta güçlük çektiği için adli yardım bürosuna başvuramadı ya da ancak gecikmeyle başvurabildi. Özellikle çalışan ve işe yeni başlayan kadınlar iş yerinden izin alamadıkları ya da işten çıkarılma korkusuyla izin dahi istemedikleri için istenilen evrakları toparlayamıyor.

Ankara Barosunun adli yardım başvurularında kimlik fotokopisi, ikametgah belgesi, Sosyal Güvenlik Kurumu'ndan alınacak ücretli bir işte çalışmadığını ya da en fazla asgari ücretli bir işte çalıştığını gösterir belge, Tapu Müdürlüklerinden alınacak kişinin üzerine kayıtlı taşınmaz malı bulunmadığına dair belge ve muhtarlardan alınacak fakirlik belgesi olmak üzere beş adet belge isteniyor. Bu belgelerin toplanması için hem ulaşım gideri hem de zaman gerekiyor. Özellikle evden çıkmasına izin verilmeyen, evden ancak kısa süreli çıkabilen ya da çocuklu kadınlar bakımından çoğu durumda bu belgeleri toplamak imkansız hale geliyor.

Adli yardımla ilgili yaşanan diğer bir sorun da adli yardıma başvuran kişilerin en fazla asgari ücretli bir işte çalışıyor olmaları şartı. Bu nedenle proje süresince Kadın Danışma Merkezimize başvuran kadınların bir kısmı, adli yardıma başvurmanın mı yoksa asgari ücretten fazla maaşlı bir işte çalışmanın mı kendileri bakımından daha iyi olacağını

sorgulamak zorunda kaldı. Kadınların maddi güçlerini belirlemede tek başına aldıkları maaşın kriter alınması, bakmakla yükümlü oldukları kişi sayısı, maaşlarının kontrolünün kendilerinde olup olmadığı, ödemek zorunda bırakıldıkları kendilerine ait olmayan borçlar gibi öznel kriterlerin değerlendirmeye etki etmemesi Baroların sunduğu ücretsiz avukat desteğinin en çok ihtiyacı olanlar tarafından kullanılmasını zorlaştırıyor.

Örneğin, bir danışanımızın adli yardım talebi, birlikte oturduğu annesinin maaşı olması ve oturdukları evin ebeveynine ait olması gerekçesiyle reddedilmişti. Danışanlarımızla her ne kadar böyle durumlarda itiraz edebileceklerinin bilgisini paylaşsak da başvuru süreçlerinin gereksiz uzamasının önüne geçilmesi ve bu tür zorlukların kadınları başvuru yapmaktan caydırması nedeniyle adli yardıma ilişkin düzenlemelerin gözden geçirilmesi gerekmektedir. Kadın Dayanışma Vakfı olarak proje çerçevesinde Ankara Barosu ile yaptığımız görüşmede bu konuyu gündeme getirerek, yöneticilerin dikkatine sunduk.

Son olarak adli yardımla ilgili yaşanan bir diğer önemli sorun ise adli yardımdan atanan avukatların şiddete maruz kalmış kadınlarla çalışma deneyimi ve kadına yönelik şiddet alanında yeterli bilgi birikimine sahip olmaması nedeniyle kadınların yaşadığı rahatsızlıklar. Birçok danışanımız adli yardımdan atanan avukatlarının hukuki süreçle ilgili kendilerini yeterince bilgilendirmediklerini ve davayla yeterince ilgilenmediklerini ifade etti.

Aslında kadınların kendilerinin tuttıkları avukatlarla deneyimleri de çoğu zaman benzerlik gösteriyor. Avukatlar genel olarak kadına yönelik şiddetle ilgili ulusal ve uluslararası mevzuat hakkında yeterince bilgi sahibi değiller. Kadına yönelik şiddetle ve toplumsal cinsiyet eşitliğiyle ilgili yeterince farkındalığa sahip olmadıkları için kadınlarla nasıl ilişki kuracaklarını bilemiyorlar ve onlara ikincil travma yaşatabiliyorlar.

Kimi durumlarda bu davaların kadınlar için önemini ve kadınların dava sürecini başlatarak göze aldıkları zorlukları göremeyen avukatların duruşmalara gelmediğini, davaları önemsemediklerini görüyoruz. Bazen de kadınların davayla ilgili sorularını cevaplamıyor; telefonlarına çıkmıyorlar. Evrakların içeriğiyle ilgili sorularını ise “Avukatlık terimi, sen anlamazsın” diyerek geçitiriyorlar. Dahası, kadınlar duruşmalarda tanık dinletmek istediklerinde gerek olmadığını söyleyip itiraz ederek kadınların hak kaybı yaşamalarına neden olabiliyorlar. Bütün bu ihmellere karşı kadınlar memnuniyetsizliklerini dile getirdiklerinde ise “Sen bana avukatlık mı öğretiyorsun” gibi negatif tepkilerle ya da ödeyebildikleri ücretin azlığından yakınmalarla karşılaşılıyorlar. Bu deneyimler avukatların şiddete maruz kalan kadınlara yönelik önyargılarını gösteriyor.

8. Kolluğa Yapılan Başvurular ve Sorun Alanları

Projenin uygulandığı zaman diliminde Kadın Danışma Merkezine başvuran kadınların %35'i (125 kadın) daha önce polis karakolu, ilçe emniyet müdürlüğü, hastane polisi, jandarma karakolu, ve 155 Polis İmdat Hattı gibi yerlere başvurmuştu. Kolluk birimleri genellikle şiddete maruz kalan kadınların ilk olarak başvurduğu yerler olmaları dolayısıyla kadınların burada gördükleri muamele onların hukuki sürece devam edip etmeyeceklerini, şiddet döngüsünden çıkmak için ne kadar çaba sarf edeceklerini belirleyebiliyor. Bu nedenle kadınların şiddete maruz kalan kadınlarla görüşme konusunda eğitim almış, toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı ve farkındalığı yüksek kolluk personeli ile görüşmesi son derece önemli.

Proje sürecinde görüştüğümüz ve cinsel şiddete maruz kalmış olan bir danışanımız, olayın hemen ardından karakola gitmesine rağmen 12 saat boyunca yazılı ifadesi alınmadan; olay kendisine sözlü olarak defalarca anlatılarak bekletildiğini aktardı. Cinsel şiddet olaylarında elde edilebilecek deliller bakımından her geçen dakikanın ne kadar önemli olduğu düşünüldüğünde kolluğun bu ihmalinin önemli sonuçları olacağı görülebilir. Üstelik danışanımıza karakolda beklediği süre boyunca failin ailesi tarafından şikayetini geri alması için baskı yapılmış; karakol polisleri buna engel olmamıştı. Danışanımız beklerken kendisiyle görüşen bir polis memuru kendisine bakire olup olmadığını sorup “Bakire değilsen tecavüz sayılmaz” demiş, bir başka polis memuru ise “Parada mı anlaşılmadınız?” diye sormuştu. Bu önyargılı sorular nedeniyle maruz kaldığı şiddetin üzerine karakolda ikincil travma yaşayan kadın, Kadın Danışma Merkezimizde sosyal ve hukuki destek aldı. Danışanımıza karakoldaki bu muamele nedeniyle şikayetçi olabileceğini aktardık. Cinsel şiddet uygulayan faille karşı açtığı davada ailesinin desteğiyle tuttuğu avukatın yanında Vakfımızın hukuki destek grubu da duruşmaya katıldı.

Bir başka danışanımız ise maruz kaldığı cinsel taciz ve tehdit nedeniyle şikayetçi olmak için polis karakoluna gittiğinde vücudundaki piercingi gören polis memurunun kendisine “Benim de kızım var ama kapalı, böyle şeyler hep sizin başınıza geliyor” dediğini anlattı. Bu tür yargılar kolluk ile kadınlar arasındaki güven ilişkisini zedeleyerek ikincil travma yaratmakla kalmıyor; kadınların hikayelerini tam olarak özgürce aktarmalarının ve doğru hizmetlere yönlendirmelerinin de önüne geçiyor.

Kolluk personelinin eksik ya da yanlış bilgilere sahip olması ya da bilerek kadınları eksik ya da yanlış bilgilendirmesi ve dikkatsizliği ise bir başka sorun alanı. Örneğin, sınıf arkadaşının uyguladığı fiziksel şiddet nedeniyle yaralanan, şikayetçi olan ve bu esnada sürekli olarak failin ailesi tarafından aranarak rahatsız edilen bir danışanımız olay sonrasında karakola giderek koruma talep ettiğini aktardı. Karakol polisleri tarafından koruma talebi, koruma tedbiri olarak değil “yakın koruma” olarak anlaşılmış ve danışanımıza yakın korumanın “yalnızca terör olaylarında” verildiği söylenmekle yetinilmiş; 6284 Sayılı Kanun kapsamında koruyucu ve önleyici tedbirler hakkında ise herhangi bir bilgilendirme yapılmamıştı. Kadın

Danışma Merkezimize başvurduğunda hala failin ailesi tarafından şikayetçi olmaması yönünde baskıya maruz kalan danışanla yasal hakları konusunda bilgi paylaştık.

Sosyal ve hukuki destek görüşmelerinde yönlendirme yaparken kadınlarla paylaştığımız önemli bir bilgi kurumlara yaptıkları tüm başvuruları yazılı olarak yapmaları, hiçbir belgeyi okumadan imzalamamaları ve imza atılan her belgenin bir kopyasını mutlaka almaları hakkında oluyor. Bu hatırlatmaların ne kadar önemli olduğunu ise bazı danışanlarımızın deneyimlerinde görebiliyoruz. Örneğin, tanıdığı bir erkek tarafından psikolojik ve fiziksel şiddete uğrayan ve kızına zarar vermekle tehdit edilen bir danışanımız karakola giderek şikayetçi olduğunda kendisine ifade tutanağının verilmediğini aktardı. Ancak sonrasında polislerin kadına vermedikleri ifade tutanağını sanığa gösterdikleri ve failin bu yolla kadının kendisinden sakladığı telefon numarasına ulaştığı ortaya çıktı. Sanık bu telefon numarası aracılığıyla danışanımızı tehdit ve rahatsız etmeye devam etti. Böylece polis memurlarının gereken özeni göstermemeleri nedeniyle danışanımız daha fazla ve uzun süre şiddete maruz kaldı.

Bu çerçevede bahsedeceğimiz son örnek, danışanımıza caydırıcılık adına tavsiye edilen aracın bir av tüfeği almak olması bakımından çok çarpıcı. Eski eşinin kendisine ve kızına yönelik tehditleri nedeniyle Ankara dışından (Tekirdağ) bize ulaşan danışanımızla merkezimizde kendisi ve kızı için 6284 Sayılı Kanun kapsamında talep edebileceği koruyucu ve önleyici tedbirler ve suç duyurusunda bulunma gibi konularda bilgi paylaştık. Birkaç gün sonra telefonla görüştüğümüzde kadının şikayetçi olmak için jandarmaya giderek ifade verdiğini, burada kendisini ve kızını korumak için ruhsatlı bir av tüfeği alma düşüncesinden bahsettiğinde kendisine “Evet, caydırıcı olur” denilerek teşvik edildiğini aktardı. Kendisiyle görüşmemizde kızıyla yaşadığı evde böyle bir silah bulundurmanın şiddeti durdurmak için çözüm olmayacağı hakkında konuşarak kendisini bu düşüncesinden vazgeçirmeye çalıştık.

Kolluk personeliyle ilgili yaygın olarak yaşanan bir diğer sorun ise kolluk personelinin görev alanının dışına çıkarak aileye ilişkin güçlü yargıları ve kadınları birey olarak görmeyen yaklaşımları dolayısıyla barıştırmacılık rolü üstlenmeleridir. Bu, kimi zaman açıkça kadınlardan şiddet uygulayanı affetmeleri kimi zaman ise şikayetten vazgeçmeleri istenerek gerçekleşiyor. Örneğin; kaldığı eve gelip bağırın, küfreden, kapıyı zorlayarak içeri girmeye çalışan partneri nedeniyle polis çağıran kadın, eve gelen polis memuru tarafından “Şikayetçi olma sen rezil olursun; ailen, iş yerin duyar seni suçlarlar” gibi sözlerle şikayetten vazgeçirilmeye çalışılmıştı. Suç duyurusunda bulunmayan kadın, Kadın Danışma Merkezimizden hukuki destek aldı. Kendisine 6284 Sayılı Kanun çerçevesinde sahip olduğu haklar hakkında bilgi vererek şikayetçi olması halinde destek olmaya hazır olduğumuzu anlattık.

Önleyici tedbir kararlarını sürekli olarak ihlal eden, uzaklaştırma kararına rağmen kadının evinin önünde arabayla bekleyen eşinin bu kararı ihlal ettiğini bildirmek için karakola giden bir danışanımız, karakol polislerinin “Aile meselesi, biz bu adamla çok uğraştık” diyerek kendisini geri gönderdiklerini aktardı. Kadın Danışma Merkezimizden

hukuki olarak yapabileceklerine dair bilgi alan danışan bunun üzerine boşanma davası için adli yardımdan kendisine atanan avukata ek görevlendirme yapılmasını talep ederek eşinden şikayetçi olmak istedi; ancak talebi kabul edilmedi. Bu nedenle danışanımız 6284 Sayılı Kanun kapsamında aldığı tedbir kararlarının şiddet uygulayan tarafından ihlalini gösteren tüm delillerle birlikte adliyeye giderek Savcılığa şikayette bulunmak istedi; ancak Savcı onu “daha ayrıntılı ifadesinin alınması” için tekrar karakola gönderdi. Danışanımız tekrar karakola gittiğinde ise polisler kadına “Zaten bir sürü şikayetiniz var” diyerek soruşturma süreciyle ilgili hiçbir bilgi vermedi. Bu vakada, maruz kaldığı şiddete karşı hukuk mücadelesi başlatmak isteyen bir kadının kurumlar arasında nasıl mekik dokumak zorunda bırakıldığını ve sistemin kadınlar için başvuru yapmayı kolaylaştırıcı ve teşvik edici şekilde işlemediğini görüyoruz.

Son olarak OHAL ilanının ardından çıkarılan kanun hükmünde kararnamelerin kamu kurumlarında verilen hizmetlere ve personel dağılımına yaptığı etkiler nedeniyle şiddete maruz kalan kadınlar bakımından olumsuz deneyimlerin arttığını, önceden de yaşanan bazı aksaklıkların OHAL dönemi ve uygulamalarıyla gerekçelendirildiğini gördük. Oysa savaş-çatışma dönemleri gibi toplumsal şiddetin yükseldiği, buna bağlı olarak kadına yönelik şiddetin de artış gösterdiği ve kadına yönelik şiddetle mücadelenin toplumun gözünde önemini yitirmeye başladığı dönemlerde yapılan yanlış uygulamaların kayda geçirilmesi, bu uygulamaların yaygınlaşmasının önüne geçmek adına önemlidir.

Danışanlarımızın bu konudaki deneyimleri, şiddet sebebiyle polise ya da savcılıklara başvurduklarında şiddet deneyimlerinin önemsizleştirilerek darbe dolayısıyla artan iş yükünden dem vurulduğunu gösteriyor. Örneğin, bir danışanımız evine pompalı tüfekle gelen fail nedeniyle 155 polis imdat hattını aradığında eve gelen polisler “Darbe oldu, polislin işi gücü var” diyerek faili taksiiye bindirip uzaklaştırmış, ancak başka herhangi bir işlem yapmamıştı.

9. Sağlık Kuruluşlarına Yapılan Başvurular ve Sorun Alanları

Projenin yürütüldüğü dönemde Kadın Danışma Merkezimize başvuranların %22'si (79 kadın), maruz kaldıkları şiddetin etkileri nedeniyle tedavi olmak ve/veya destek almak için daha önce kamu/özel/üniversite hastaneleri, hastanelerin psikiyatri klinikleri, acil servisler, Adli Tıp gibi sağlık kurumlarına başvurmuştu.

Özellikle cinsel şiddete maruz kalan kadınlar bakımından sağlık kuruluşlarına başvurduklarında karşılaştıkları sağlık personelinin onların durumunu anlayarak ve güven ilişkisi kurarak muayeneyi titizlikle yürütmesi, hem kadınların bu süreçlerde ikincil travma yaşamaması hem de hukuki süreçlerin daha sorunsuz yürümesi bakımından son derece önemli. Çünkü cinsel şiddet olaylarının neredeyse tamamında psikolojik bulgular da dahil olmak üzere tıbbi delillerden başka delil yoktur; yalnızca sanığın ve şiddete maruz bırakılan kadının beyanı vardır. İstanbul Sözleşmesi çerçevesinde devletin yükümlülüklerinden biri olmasına rağmen tecavüz kriz merkezlerinin kurulmamış olması da hali hazırda cinsel şiddete maruz kalan kadınların psikolojik ve hukuki süreçlerini zora sokuyor.

Proje çerçevesinde hazırladığımız Kadına Yönelik Şiddet Karşısında Yasal Haklarımız kitapçığında da üzerinde önemle durduğumuz gibi, sağlık personelinin kendisine başvuran kadının vücudundaki tüm izleri dikkatle raporlaması, delil oluşturabilecek tüm vücut sıvılarının alması, delillerin korunması adına kadının kıyafetlerinin koruma altına alınmasında yardımcı olması ve hemen kolluğu haberdar ederek delillerin sağlıklı bir şekilde toplanmasına yardımcı olması gerekir. Ayrıca sağlık personelinin suçlayıcı ifadelerde bulunmaması gerekir. Proje süresince Kadın Danışma Merkezimize başvuran ve evliliği boyunca çok çeşitli şiddet türlerine maruz kalmış olan bir kadına devlet hastanesinde görüştüğü psikiyatrist tarafından söylenen "25 yıl sonra mı aklın başına geldi, şimdye kadar niye bir şey yapmadın?" şeklindeki ifade kötü uygulama örneklerinden yalnızca birisidir.

Diğer kötü uygulamalara bakacak olursak; ilgili dönemde Kadın Danışma Merkezimize başvuran bir diğer danışan uğradığı cinsel şiddet sonrasında karakola giderek şikayetçi olmuş ve karakol tarafından Numune Hastanesine sevk edilmişti. Danışanımızın verdiği bilgiye göre burada muayeneyi gerçekleştiren doktor yalnızca kendisinin vajinasından örnek almakla yetinmiş; ağız sıvısından örnek almamış ve çamaşırlarının delil oluşturabileceğini gözeterek onları koruma altına almamıştır. Bir başka danışanımız ise yine tecavüzün ardından başvurduğu karakol tarafından Adli Tıba sevk edilmiş; ancak Adli Tıp vajinasından sürüntü almak ve darp muayenesinden başka bir işlem yapmayarak muayeneyi eksik gerçekleştirmiştir. Doktorların bu ihmallerinin hukuk sürecinde danışanlarımızı büyük zorluk içine sokacağını öngörüyoruz.

Fiziksel şiddet olaylarında ise kadınların gördükleri şiddeti belgeleyebilecekleri bir adli sağlık raporunu almış olmaları sonraki süreçler bakımından kolaylaştırıcı oluyor. Kadın o anda şikayetçi olmayı düşünmüyor olsa bile bu raporu alma hakkı vardır. Danışanlarımız

arasında muayene sırasında suç duyurusunda bulunmayı düşünmediğini ya da bu kararı henüz veremediğini söylediği için kendisine adli sağlık raporu verilmeyenler vardı. Bazı durumlarda ise doktorların ihbar yükümlülükleri dolayısıyla adli sürecin başlayacağı tedirginliğiyle henüz böyle bir sürece hazır olmayan kadınların gerçeğe uygun beyanlarda bulunmayarak yaşadıkları şiddeti doktorlardan sakladıklarını ve hatta hiçbir sağlık kuruluşuna başvurmama yoluna gittiklerini görüyoruz.

10. Barınma ve Maddi Destek Hizmetlerine Yönelik Başvurular ve Sorun Alanları

Projenin uygulandığı dönemde Kadın Danışma Merkezimize başvuran kadınların %10'u (35 kadın) daha önce ŞÖNİM, ASP İl Müdürlüğü, sosyal hizmet merkezi gibi kurumlara başvurmuştu. Kadın Danışma Merkezimizi bir kadın sığınağına gitmek ve/veya sığınaklara dair bilgi almak isteyen çok sayıda kadın arıyor. Kadın Dayanışma Vakfı'nın bir sığınağı olmaması ve belediyelere bağlı sığınakların kendi Kadın Danışma Merkezleri üzerinden kabul yapmamaları nedeniyle sığınak talebi olan kadınları çoğunlukla ŞÖNİM'lere ve karakollara yönlendiriyoruz.

ŞÖNİM'ler "Şiddetin önlenmesi ile koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin bir biçimde uygulanmasına yönelik güçlendirici ve destekleyici danışmanlık, rehberlik, yönlendirme ve izleme hizmetlerinin verildiği, yeterli ve gerekli personelin görev yaptığı ve tercihen kadın personelin istihdam edildiği, çalışmaların yedi gün yirmi dört saat esasına göre yürütüldüğü merkezleri" olarak tanımlanıyor.⁶ İlk kabul birimleri ise ilgili yönetmelikte "ŞÖNİM'e başvuran kadınlar ve beraberindeki çocukların geçici kabulleri yapılarak ilk gözlemlerinin yapıldığı, tıbbi kontrol ve tedavilerinin sağlandığı, psiko-sosyal ve ekonomik durumlarının incelendiği, iki haftaya kadar kalabilecekleri birim" olarak tanımlanıyor.⁷

ASPB Kadının Statüsü Genel Müdürlüğüne yaptığımız bilgi edinme başvurusuna verilen cevaba göre (bkz. EK-3) Ağustos 2017 itibarıyla 63 ilde ŞÖNİM bulunuyor. Ankara'da açıldığı günden beri kadınların ulaşmasının zor olduğu bir semtte bulunan ŞÖNİM nihayet 2016 yılı sonunda merkezi bir yere taşındı.

Kolluğa Yapılan Başvurular ve Sorun Alanları kısmında kadınların çoğunlukla ilk başvuru noktaları olan karakollardaki olumsuz deneyimlerinden bahsetmiştik. Maruz kaldığı şiddet nedeniyle bir kadın sığınağına yerleşmek isteyen ve bu taleple karakollara giden kadınlar da benzer deneyimler yaşıyorlar. Örneğin, Kadın Danışma Merkezimize amcasının uyguladığı cinsel taciz nedeniyle başvuran ve daha önce de aynı gerekçeyle sığınakta kalmış olan bir danışanımız, yeniden sığınak ihtiyacı olduğunda önceki deneyimi dolayısıyla karakola gitmek istemedi. Daha önceki sığınak başvurusunda karakolda araç olmaması bahane edilerek bir gece boyunca beklemek zorunda bırakılan danışanımız yalnızca doğrudan ŞÖNİM'e başvuru yapmaktı istiyordu.

⁶ Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri Hakkındaki Yönetmelik, madde 3, R.G. tarih: 17.03.2016, Sayı: 29656.

⁷ Kadın Konuqueverlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik, madde 3, R.G. tarih: 5.01.2013, Sayı: 28519.

Bir başka örnekte ise, kendi ailesinin psikolojik ve fiziksel şiddet uyguladığı kadın şikayetçi olmak için 3 kez karakola gitmiş; ancak her seferinde polisler tarafından ailesiyle barıştırılmak istenmişti. Karakola son gidişinde bir kadın sığınağında kalmak istediğini söylemesi üzerine polis memuru kendisini “Sığınaklarda çingeneler var, pis yerler, boşver” diyerek vazgeçirmeye çalışmıştı. Kadın Danışma Merkezimize telefonla ulaşan kadına yasal haklarına ve sığınaklara dair detaylı bilgi vererek sonraki hukuki girişimlerinde daha ısrarcı ve güçlü olmasına katkıda bulduk. Benzer bir örnekte, maruz kaldığı şiddet sonrasında jandarma karakoluna başvuran ve dokuz, dört ve iki yaşlarında çocukları olan bir kadına “Seni sığınmaevine yerleştiririz ama çocuklarını yetiştirme yurduna vermen gerekir” şeklinde yanlış bilgi verildiğini ve kadının bu nedenle başvuru yapmaktan vazgeçtiğini gördük.

Sığınaklar, kadınların şiddet ortamından uzaklaşarak kendilerini güvende hissettikleri, ihtiyaç duydukları destekleri alarak güçlendikleri ve geleceğe dönük plan yapabildikleri yerler olmalıdır. Yalnızca ekonomik olarak yeni bir hayata başlayacak gücü kazanmak tek başına yeterli olmaz; psikolojik olarak da güçlenebilmek için huzurlu, özgür ve dayanışma içeren ilişkiler kurabilmek gerekir. Ancak gördüğümüz kadınların geçmiş deneyimleri ve yönlendirmelerimiz sonrasında yaşadıkları, sığınakların güçlenmeye olanak sağlayacak bu ortamı sağlamaktan çok uzak olduğunu gösteriyor. İlk kabul birimlerinde bir süre kalmak zorunda kalan kadınlar genellikle kalabalık ve kötü fiziki koşullar nedeniyle şikâyetlerini iletiyorlar.

Örneğin, bize şehir dışından telefonla ulaşan ve daha önce bulunduğu ildeki ilk kabul biriminde kalmış olan bir kadın, burada yaşadığı kötü deneyimi hatırlayarak yeniden ilk kabul biriminde kalmamak için sığınak başvurusu yapmak istemiyordu. Yaşadığı şehirde can güvenliği olmaması nedeniyle çocuklarıyla birlikte Ankara’ya gelmesi üzerine sığınak için ŞÖNİM’e yönlendirdiğimiz danışan, ilk kabul biriminde yalnızca bir gece geçirdikten sonra olumsuz şartlar nedeniyle ayrıldı.

Kadın Danışma Merkezimize başvurarak sosyal ve psikolojik destek alan bir başka danışanımızı babasının kendisine uyguladığı cinsel taciz ve fiziksel şiddet nedeniyle annesiyle birlikte sığınakta kalmaları için ŞÖNİM’e yönlendirdik. İlk kabul birimine yerleştikten sonra danışanın kaygı düzeyinde yükselme oldu ve 3 gün sonra buradan ayrılmak zorunda kaldı. Sonraki görüşmemizde ilk kabul biriminde binanın deşifre olmasını önlemek için perdelerin açılmasının ve balkona çıkmanın yasak olduğunu, sigara kullananlar için yalnızca sabah ve akşam birer saat izin olduğunu, telefonları da ellerinden alınan kadınların vakit geçirmeleri içinse yalnızca televizyon ve az sayıda kitap olduğunu aktardı. Danışan ilk kabul birimi hakkındaki düşüncelerini “Dışarıda şiddet uygulayan erkekler var ama, orada da kadınların hapsedildiğini düşündüm” sözleriyle ifade etti.

İlk kabul biriminde kalamayan danışanımız ev tuttuktan sonra iki haftadır ilk kabul biriminde kalan annesini de yanına alarak şiddet uygulayan babasından ayrı yaşamaya başladı. Annesi ise boşanarak şiddetten uzak bir hayata adım attı. Ancak bu, her kadın için mümkün olamayabiliyor. Benzer deneyimleri yaşayan birçok kadın şiddetten uzaklaşmak için geldikleri

ilk kabul birimleri veya sığınaklarda beklemedikleri bir baskı ortamıyla karşılaşmış buralarda kalamadıklarında şiddete maruz kaldıkları evlere geri dönmek zorunda kalabiliyor.

Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik'in "Konukevi hizmetinden yararlananlar" başlıklı 13. maddesine göre 60 yaş üzeri kadınlar, 12 yaşından büyük oğlu olan kadınlar, engelli çocuğu bulunan kadınlar sığınaklara kabul edilmiyorlar. Bu kadınlar, Kadın Danışma Merkezi deneyimize göre, şiddete maruz kaldıklarında ve kalacak güvenli bir yerleri olmadığında bir alternatif bulunamadığı için şiddet ortamından uzaklaşmakta en fazla güçlük geçenler oluyorlar.

Ekonomik güçlenmenin bağımsız bir hayat kurmanın en önemli ön koşullarından biri olması nedeniyle sığınakta kalan kadınların önceliklerinden biri hızlıca iş bulabilmek ve bir miktar para biriktirmek oluyor. Ancak Türkiye'deki sığınak uygulamalarının kadınların kendi ayakları üzerinde durmalarını sağlayacak desteği sunmadığını görüyoruz. Birçok sığınakta kadınların dışarı çıkabilmelerinin ve kendi kişisel telefonlarını kullanabilmelerinin yalnızca belirli izin günlerinde ve saatlerinde mümkün olması, kadınların aktif olarak iş aramalarını ve iş başvurularına dönüş alabilmelerini zorlaştırıyor. Bir danışanımız ise uzun süre aradıktan sonra şehir merkezinde bir iş bulduğunda, iş yerinin sığınağa uzak olması ve sığınak giriş çıkış saatlerine yetişemeyeceği gerekçesiyle sığınakta görüştüğü uzman tarafından kendisine başka bir iş bulmasının söylendiğini aktardı.

ŞÖNİM ve karakol çalışanlarının kadına yönelik şiddete maruz kalmış kişilerle iletişim kurma becerilerine sahip, onlarla güven ilişkisi kurabilecek, yargılamadan anlamaya yönelik sorular sorabilen kişiler olması da önem taşıyan diğer bir unsur. Ayrıca elbette toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadın hakları konusunda da yeterince bilgili olmaları, kadınları doğru yönlendirebilmeleri için şart. ASPB'ye yaptığımız bilgi edinme başvurularında ŞÖNİM personelinin bu niteliklere sahip olup olmadığını, ne tür eğitimlerden geçirildiklerini sormamıza rağmen bu sorularımıza cevap alamadık (bkz. EK-2). Ancak karşılaştığımız bazı örnekler uygulamanın olması gerekenin çok uzağında olduğunu gösteriyor.

Örneğin, eşinin uyguladığı psikolojik ve fiziksel şiddet nedeniyle Kadın Danışma Merkezimize telefonla ulaşan bir kadın daha önce yaşadığı ilde sığınak talebiyle ŞÖNİM'e gittiğini aktardı. Ancak görüştüğü kurum müdürü kendisine sığınaklar hakkında "Telefonla konuşmak ve dışarı çıkmak yasak, çok kalabalık, o hengamede birçok insan yanlış kararlar veriyor, seni ailene yönlendirelim" demiş ve kadını başka ilde yaşayan ailesinin yanına gitmeye teşvik etmişti. Bunun üzerine ailesinin yanına giden kadın bir yandan eşinin şiddetiyle baş etmeye çalışırken ailesinden de psikolojik şiddet ve baskı görmüş; yalnız yaşayacağı bir eve çıkarak yeniden bir düzen kurmak zorunda kalmıştı.

Maruz kaldığı şiddetle mücadele ederken bir yandan da adeta şiddetle mücadele mekanizmalarıyla mücadele etmek zorunda kalan kadınlar arasında göçmen ve mülteci kadınlar özellikle dil bariyeri ve önyargılı tutum ve davranışlar nedeniyle daha da dezavantajlı konumdalar.

Bu grup içindeyse Türkiye’de geçerli bir kimliği bulunmayan kadınlar en zor süreçleri yaşayanlar. Örneğin, Afganistan’da birden fazla kişinin cinsel saldırısına maruz kalması üzerine ülkeler arası bir anlaşma kapsamında tedavi için Ankara’ya getirilen ve ameliyat sürecinde hastane ziyaretleri ile dayanışma gösterdiğimiz kadının Türkiye’de kalış süresi dolmuştu. Ancak ülkesine döndüğünde öldürülme riski olması ve kalacak güvenli bir yeri olmaması nedeniyle ŞÖNİM’e yönlendirdiğimiz bu kadın, Türkiye’de geçerli bir kimlik numarası bulunmaması nedeniyle ŞÖNİM tarafından kabul edilmedi. Danışanımız Türkçe bilmediği için görüşmeye katılan tercüman ile birkaç saat bekleddikten sonra hiçbir işlem yapılmayacağını anladı ve tercümanın çalıştığı mülteci hakları alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşu tarafından Ulus’ta bir otele yerleştirildi. Ardından Birleşmiş Milletler’e uluslararası koruma için başvuran danışanımız kimlik numarasının verilmesinden sonra bir sığınağa yerleşebildi.

Kadın Danışma Merkezimize proje süresince başvuran kadınların bazı sosyal desteklere ulaşmada yaşadıkları sıkıntıların kurumlar arasında bir eşgüdümün olmamasından kaynaklandığını gözlemledik. Bu vakalar İstanbul Sözleşmesi’nin de önemle vurguladığı gibi kadına yönelik şiddetle etkili bir mücadelenin ancak bütüncül bir yaklaşımla ve kurumlar arası eşgüdümlü politikalarla yürütülebileceğini gösteriyor.

Maddi desteklerden faydalanabilmek için yaşadıkları ilçe kaymakamlıkları bünyesindeki Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarına (SYDV) başvuru yapan kadınların başvurularının, 6284 Sayılı Kanun kapsamında gizlilik kararları nedeniyle reddedilmesi buna bir örnektir. Bir danışanımızın başvurusu, ikamet adresinin gizlilik kararı nedeniyle yaşadığı ilçe olan Keçiören’de (Ankara) değil, Altındağ’da görünmesi yüzünden Keçiören SYDV tarafından reddedilmişti. Kendisine ne yapabileceğine dair gerekli bilgilendirme de yapılmamış olan kadın, yaşadığı ilçe kaymakamlığına maddi destek başvurusu yapabilmek için gizlilik kararını kaldırtmıştı.

Bir diğer danışanımız benzer bir deneyimi bu kez sığınakta kalırken yaşadığını aktardı. Bir süredir ASPB’ye bağlı bir sığınakta kalan danışanımız kendi evine çıkmadan önce tuttuğu evin bulunduğu ilçe Kaymakamlığı bünyesindeki SYDV’ye eşya ve kira yardımı için başvurmuştu. Ancak sığınakta kalıyor olması ve gizlilik kararı nedeniyle ikameti o ilçede değil Altındağ’da (Ankara) görünüyordu. Başvurduğu SYDV kadının ikamet adresinin başka bir ilçede görünmesi nedeniyle başvurusunu reddetmişti. Bu konuda ŞÖNİM ile yaptığımız görüşmede, benzer durumlarda kurumlararası yazışmalar yapılsa da sorunun genel olarak çözülmemesi nedeniyle birçok kadının yardım alamadığı, SYDV’ler tarafından kullanılan sistemde adres gizliliği için ayrı bir buton olmaması nedeniyle sorunun çözülmediği aktarıldı.

SONUÇ

Kadın Danışma Merkezimize başvuran kadınların maruz kaldıkları şiddetle mücadele ederken kullandıkları mekanizmalar hakkındaki geribildirimleri bize bu mekanizmaların şiddetten uzakta ve bağımsız bir hayat kurmak için yeterli desteği vermekten uzak olduğunu gösteriyor.

Kadınlar ihtiyaçları olan farklı destekleri tek bir merkezden alamıyor ve birçok farklı kurum ve kuruluş arasında bazen defalarca gidip gelmek zorunda kalıyorlar. Başvurdukları kurumlarda çoğu zaman toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik şiddet hakkında gereken bilgi ve farkındalığa sahip olmayan personelle karşı karşıya kalıyor; yargılama ve suçlamalara uğruyorlar. Tüm bu olumsuz deneyimler birçok kadının başlattığı süreci sonlandırmadan geri adım atmasına sebep oluyor. Başvurdukları kurumlarda kötü muameleyle karşılaşan kadınlar kendilerine bu nedenle şikayetçi olabileceklerini ilettiğimizde ise daha fazla uğraşmak istemediklerini ifade ediyorlar.

2014 yılında ASPB KSGM'nin desteği ile Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü tarafından tüm Türkiye'de gerçekleştirilen Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması'na göre, şiddete maruz kalan kadınların %89'u şiddet sonrasında destek almak için hiçbir kurum ve kuruluşu başvurmuyor. Buna göre, kadına yönelik şiddetle mücadelede sorumlu kurum ve kuruluşlar şiddete maruz kalan kadınların yalnızca %11'i ile temas etmelerine rağmen yine de kadınların ihtiyaç duyduğu yeterli hizmeti sağlayacak kapasiteye sahip değil.

Özellikle OHAL ilanının ve bu dönemde çıkarılan kanun hükmünde kararnamelerin şiddete maruz kalan kadınlara sunulan hizmetleri niteliksel ve niceliksel olarak olumsuz yönde etkilemesi karşısında yakın gelecekte bu oranların kaçınılmaz olarak daha da düşeceğini ve kadınlar açısından durumun daha da zorlaşacağını öngörüyoruz. Bu öngörüler kadına yönelik şiddet alanında çalışan Vakfımız gibi bağımsız ve hak temelli çalışan kadın örgütlerinin bu alandaki varlığını her zamankinden daha da önemli kılıyor.

Toplumsal bir kriz olarak kadına yönelik şiddet, boyutları ve etkileri nedeniyle çok acil ve etkili önlemler alınmasını gerektiriyor. Bu bakımdan şiddetle mücadelede sorumlu kamu kurum ve kuruluşlarındaki personelin toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve kadına yönelik şiddete dair bilgi birikiminin ve farkındalığının artırılması elbette çok önemli. Öte yandan uzun yıllardır büyük kaynaklar ayrılarak kamunun her kesiminden çok sayıda personele bu amaçla eğitimler verildiğini; ancak etkilerinin sınırlı kaldığını görüyoruz. Nitekim şiddette bir azalma olmadığı gibi hizmetlerin niteliğinde de kayda değer bir artış sağlanamadı. Bu durum bir yandan devletin kadına yönelik şiddetle mücadele adına bütünlüklü ve kararlı bir politika yürütmemesinden, bir yandan da eğitimlerin niteliğinden ve kamu personelinin sabit bir pozisyonda ve alanda çalışmamasından kaynaklanıyor.

Şiddetle mücadele ederken destek mekanizmalarına başvurma yönünde bir adım atan kadınlar neredeyse başvurdukları her kurumda ikincil mağduriyetler yaşıyor. Dolayısıyla şiddete maruz kalan kadınlara sunulan destek hizmetlerinin sayıca arttırılmasının ötesinde esas önemli olan sunulan hizmetlerin niteliğidir. Örneğin, sığınakların yalnızca kadınlara barınma yeri sağlayan mekanlar olarak düzenlenmemesi, kadınların güçlenmelerine, kendi ayakları üzerinde durarak şiddetten uzak bir yaşam kurmalarına olanak sağlayacak şekilde hizmet sunmaları önemlidir. Aksi halde sığınakların fiziki koşullarında ve/veya personelin niteliğinde bir değişiklik yaratılmadan tek başına sığınak sayısının arttırılmasının kadınlara sağladığı fayda tartışmalıdır.

Bu niteliksel artışın gerçekleşebilmesi için kadına yönelik şiddeti yalnızca adli vaka olarak görmeyen, şiddete maruz kalan kadınlara kolluk güçleri ve adli birimlere başvurmak ya da bir sığınağa yerleşmek dışında da alternatifler sunabilen bir destek mekanizmasının işletilmesi, kadına yönelik şiddet alanındaki cezasızlık olgusuyla etkili bir şekilde mücadele edilmesi için gereken adımların atılması gerekiyor. Türkiye'nin ilk imzacılarından biri olduğu İstanbul Sözleşmesi'nin gereklerinin yerine getirilmesi, yine Türkiye'nin tarafı olduğu CEDAW'ın getirdiği standartlara ulaşabilmek adına kadınlara yönelik her türlü ayrımcılığın, geleneksel toplumsal cinsiyet rollerinin ortadan kaldırılması için harekete geçilmelidir.

Kadın Dayanışma Vakfı olarak bizler feminist kadın örgütleri tarafından yürütülen Kadın Danışma Merkezi faaliyetlerini önemsiyoruz. Kadınların kolayca ulaşabilecekleri, kadına yönelik şiddet ve bu olguyla mücadelede yeterli bilgi birikimi ve farkındalığa sahip kadınların çalıştığı, aileyi korumayı değil, feminist ilkeler uyarınca dayanışma ve güçlenmeyi odağına alan Kadın Danışma Merkezi modelinin yaygınlaşmasının kadına yönelik şiddetle mücadelede önemli bir basamak olacağını düşünüyoruz.

Bu nedenle kadına yönelik şiddetle mücadele alanında uzun yıllardır çalışan ve deneyimli bağımsız kadın örgütlerinin söz ve taleplerinin, kadına yönelik şiddetle mücadele politikaları geliştirilir ve uygulanırken dikkate alınmasının bu mücadelenin köşe taşı oluşturdığına inanıyoruz.

25 yıldır bu anlayışla sürdürdüğümüz faaliyetlerimizi bundan sonra da kadınlarla ve kadınlar için sürdürmeye devam edeceğiz.

EK-1

T.C.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR MÜDÜRLÜĞÜ

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü

25.08.2017

Konu: BİMER Başvurusu (1701216877)

[REDACTED]
bilgi@kadindayanismavakfi.org.tr

İlgi: 21.08.2017 tarihli Bilgi Edinme başvurunuz

Sayın [REDACTED]

Bilgi Edinme Başvurunuz incelenmiştir;

T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'ne

6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'un tedbir kararlarının bildirimi ve uygulanması başlıklı 10. maddesi aşağıdaki gibi düzenlenmiştir.

“MADDE 10 – (1) Bu Kanun hükümlerine göre alınan tedbir kararları, Bakanlığın ilgili il ve ilçe müdürlükleri ile verilen kararın niteliğine göre Cumhuriyet başsavcılığına veya kolluğa en seri vasıtalarla bildirilir.

(2) Bu Kanun kapsamında ilgili mercilere yapılan başvurular ile bu başvuruların kabul ya da reddine ilişkin kararlar, başvuru yapılan merci tarafından Bakanlığın ilgili il ve ilçe müdürlüklerine derhâl bildirilir.

(3) Korunan kişinin geçici koruma altına alınmasına ilişkin koruyucu tedbir kararı

ile şiddet uygulayan hakkında verilen önleyici tedbir kararlarının yerine getirilmesinden, hakkında koruyucu veya önleyici tedbir kararı verilen kişilerin yerleşim yeri veya bulunduğu ya da tedbirin uygulanacağı yer kolluk birimi görevli ve yetkilidir.

(4) Tedbir kararının, kolluk amirince verilip uygulandığı veya korunan kişinin kollukta bulunduğu hâllerde, kolluk birimleri tarafından kişi, Bakanlığın ilgili il veya ilçe müdürlüklerine ivedilikle ulaştırılır; bunun mümkün olmaması hâlinde giderleri Bakanlık bütçesinin ilgili tertibinden karşılanmak üzere kendisine ve beraberindekilere geçici olarak barınma imkânı sağlanır.

(5) Tedbir kararının ilgililere tefhim veya tebliğ edilmemesi, kararın uygulanmasına engel teşkil etmez.

(6) Hakkında barınma yeri sağlanmasına karar verilen kişiler, Bakanlığa ait veya Bakanlığın gözetim ve denetimi altında bulunan yerlere yerleştirilir. Barınma yerlerinin yetersiz kaldığı hâllerde korunan kişiler; mülkî amirin, acele hâllerde kolluğun veya Bakanlığın talebi üzerine kamu kurum ve kuruluşlarına ait sosyal tesis, yurt veya benzeri yerlerde geçici olarak barındırılabilir.

(7) İşyerinin değiştirilmesi yönündeki tedbir kararı, kişinin tabi olduğu ilgili mevzuat hükümlerine göre yetkili merci veya kişi tarafından yerine getirilir.”

Ayrıca aynı yasanın 14. maddesi ile Bakanlığınız “şiddetin önlenmesi ile koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin olarak uygulanmasına yönelik destek ve izleme hizmetlerinin verildiği, çalışmalarını yedi gün yirmi dört saat esasına göre yürüten” Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri (ŞÖNİM) kurma yükümlülüğü altına girmiştir. Bakanlığınızın Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (KSGM) tarafından bu kanunun uygulanmasına ilişkin 2012/13 sayılı genelge ile Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri tarafından yerine getirilmesi hüküm altına alınan hizmetlerin Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi olmayan yerlerde, buralar kuruluncaya dek Bakanlık il ve ilçe müdürlükleri tarafından yürütüleceği açıklanmıştır. 28532 sayılı uygulama yönetmeliği de buna göre hazırlanmıştır.

Bu kapsamda, yasanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren gerçekleştirilen uygulamaların izlenmesi amacıyla tarafımıza aşağıdaki hususlarla ilgili olarak 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu uyarınca bilgi verilmesini talep ediyoruz.

Gereğinin yapılmasını saygılarımızla bilgilerinize arz ederiz.

SORU 1) 20.03.2012 tarihinden bu yana, 6284 sayılı Kanun uyarınca mülki amirlikler ve mahkemeler tarafından verilen ve Bakanlığınıza ulaşan tedbir kararlarının sayısı nedir? (2012/13 sayılı genelge ile il ve ilçe müdürlüklerine 6284 sayılı kanun kapsamındaki tüm başvuru ve kararlara dair belgeleri dosyalama, veri toplayarak bilgi bankası oluşturma ve haftalık olarak EK-1 formunu doldurmak suretiyle KSGM'ye iletme görevi verilmiştir.)

SORU 2) Bu tedbir kararlarının yıllara ve illere göre dağılımı nedir?

SORU 3) Ankara'da ve Türkiye genelinde ayrı ayrı olmak üzere tedbir kararlarının her biri yıllara göre ne kadar süre için verilmiştir?

SORU 4) Ankara'da ve Türkiye genelinde ayrı ayrı olmak üzere tedbir kararlarının süresi dolduktan sonra uzatma talep eden kadın sayısı ve bu taleplerin kabul ve ret sayısı nedir?

SORU 5) Ankara'da ve Türkiye genelinde ayrı ayrı olmak üzere mülki amirliğe ya da mahkemeye başvurmaksızın acil hallerde kolluk aracılığı ile tedbir kararı alan kadın sayısı nedir?

SORU 6) Ankara'da ve Türkiye genelinde ayrı ayrı olmak üzere kolluk amirlerince alınan ve mülki amir ya da mahkeme tarafından onaylanmadığı için kendiliğinden kalkan tedbir sayısı nedir?

SORU 7) Ankara'da ve Türkiye genelinde ayrı ayrı olmak üzere yakın koruma talep eden kadın sayısı ve bu taleplerin kabul ve ret sayısı nedir?

SORU 8) Ankara'da ve Türkiye genelinde ayrı ayrı olmak üzere herhangi bir sığınğa yerleştirmeyi talep eden kadın sayısı ile talepleri olumlu sonuçlandırılarak bir sığınğa yerleştirilen kadın sayısı nedir?

SORU 10) Ankara'da ve Türkiye genelinde ayrı ayrı olmak üzere geçici maddi yardım talep eden kadın sayısı ve bu taleplerin kabul ve ret sayısı nedir?

SORU 11) Ankara'da ve Türkiye genelinde ayrı ayrı olmak üzere başvuruculara geçici maddi yardım sağlanmasına karar verilen tedbir sayısı nedir ve bu yardımlar ne kadar süreyle verilmiştir?

SORU 12) Ankara'da ve Türkiye genelinde ayrı ayrı olmak üzere kimlik bilgileri veya kimliğini ortaya çıkarabilecek bilgileri ve adresleri ile korumanın etkinliği bakımından önem taşıyan diğer bilgileri, tüm resmi kayıtlarda gizli tutulmasını talep eden kadın sayısı ile bu taleplerin ret ve kabul sayıları nedir?

SORU 13) Ankara'da ve Türkiye genelinde ayrı ayrı olmak üzere tedbir kararlarını ihlal eden kişiler hakkında zorlama hapsi talebi ile açılan dava sayısı ve kabul veya ret sayıları nedir?

SORU 14) Panik butonu uygulamasının hayata geçirildiği iller hangileridir? Kaç kadına panik butonu verilmiş, uygulamaları ne kadar sürmüştür?

SORU 15) Panik butonu uygulamasının yaygınlaştırılması için imzalanan işbirliği protokolleri var mıdır?

SORU 16) İl ve İlçe müdürlükleri ile ŞÖNİMLerde oluşturulan bilgi bankasında kanunun izlenmesine yönelik çalışmalarda yardımcı olabilecek ne gibi kayıtlar tutulmaktadır, bu kayıtlar kamuoyuyla paylaşılmakta mıdır?

SORU 17) 6284 sayılı Kanunun etki analizi yapıldı/yapılıyor mu; yapılıyorsa hangi yöntemle ve hangi birimlerce yapıldı/yapılıyor? Bu birimlerin niteliği nedir, ve yapılan analizlerin sonuçları kimlerle paylaşılmaktadır?

SORU 18) Şiddete maruz kalan kadınların 6284 sayılı Kanundan etkili bir biçimde yararlanması için alınan önlemler nelerdir?

SORU 19) Ankara'da ve Türkiye genelinde ayrı ayrı olmak üzere 6284 sayılı Kanunun kabul edildiği tarihten sonra şiddete uğrayan kadınlar arasında bu kanun uyarınca talepte bulunmuş olan ve talepleri reddedilen ya da hakkında alınan koruyucu ya da önleyici önlemlerin süresi uzatılmayan kadın sayısı nedir?

Saygılarımızla,

Kadın Dayanışma Vakfı

CEVAP 1-2-3-4-5-6-7-12-13-16-18-19) Kadına yönelik şiddetle mücadele, Bakanlığımızın en önemli çalışma alanlarından birini oluşturmaktadır. Bakanlığımız gerek imzalamış ve onaylamış olduğu uluslararası antlaşmalar gerek bu alandaki ulusal mevzuatımız çerçevesinde kadına yönelik şiddeti sonlandırmak amacıyla tüm tarafların katkı ve katılımlarını alarak çalışmalarını yürütmektedir.

Bu kapsamda gerçekleştirilen çalışmalardan bazıları şu şekildedir:

- » “Kadına Yönelik Şiddetle ve Aile İçi Şiddetle Mücadele ve Önleme konusunda Avrupa Konseyi Sözleşmesi”nin (İstanbul Sözleşmesi) imzalanması ve onaylanması ile 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun yürürlüğe girmesi yasal altyapı güçlendirilmiş ve kadına yönelik şiddetle mücadele bir üst seviyeye taşınmıştır.
- » Yasal altyapının yanı sıra kadına yönelik şiddetle mücadelede kurumsal hizmet birimlerinin geliştirilmesi konusunda önemli adımlar atılmıştır. 6284 sayılı Kanun ile oluşturulan Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri (ŞÖNİM); şiddet olgusunun nedenleri, varlığı ve sonuçları ile tek elden ve çok yönlü mücadele edebilmesine olanak sağlamaktadır. Ağustos 2017 itibarıyla 63 İlde hizmetlerini sürdüren Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri'nin (ŞÖNİM) 81 İlde kurulmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir. Bu merkezlerde 6284 Sayılı Kanun kapsamında, şiddet mağduruna yönelik barınma hizmeti, geçici maddi yardım, rehberlik ve danışmanlık hizmetleri, hayati tehlikenin bulunması halinde geçici koruma altına alınmasının takibi ve izlenmesi, kreş yardımı, hukuki destek, tıbbi destek, istihdama yönelik destek, çocuklar için burs, eğitim-öğretim konusunda destek gibi konularda hizmetler sunulmaktadır.
- » Düzenli aralıklarla hazırlanarak uygulamaya konulan “Kadına Yönelik Şiddet Ulusal Eylem Planları” ile kadına yönelik şiddetle mücadelede alanında temel politika öncelikleri ortaya konularak bir yol haritası oluşturulmaktadır. 2012-2015 Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı'nın uygulama süresinin dolması sebebiyle hazırlanan “Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı 2016-2020” yürürlüğe girmiştir.
- » Farkındalık yaratma ve zihniyet dönüşümünün sağlanması amacıyla; Türkiye’de kadın erkek eşitliğinin güçlendirilmesi ve kadına yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla ülke genelinde kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapmakta olan personele ve üniversite öğrencilerine yönelik kadın-erkek eşitliği ve kadına yönelik şiddet konulu eğitim ve seminerler gerçekleştirilmekte olup, eğitimlerinin devamlılığının sağlanması için Adalet, İçişleri ve Sağlık Bakanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı ile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı arasında protokoller imzalanmış olup çalışmalar devam etmektedir.
- » Bakanlık olarak kadına yönelik şiddetle mücadele alanında yasal düzenlemeler, farkındalık yaratma ve eğitim çalışmaları, koruyucu hizmet sunumu ve şiddet mağdurlarının güçlendirilmesi, kurumlar arası işbirliği ve koordinasyonu artırma, şiddet mağduru kadınların korunması ve desteklenmesine yönelik kurumsal mekanizmaların güçlendirilmesi başlıkları altında çok boyutlu ve tüm tarafların katkısı ile kararlılıkla çalışmalar sürdürülmektedir. Ayrıca kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddet olaylarına ilişkin ayrıntılı veriler esas olarak Adalet Bakanlığı UYAP

sistemi, İçişleri Bakanlığı POL-NET ve Jandarma Genel Komutanlığı'nın veri sistemi üzerinde toplanmaktadır. Konuya ilişkin ayrıntılı bilgilerin ilgili kurumlardan temin edilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

CEVAP 8) Bakanlığımıza bağlı kadın konukevlerinde 2017 yılı Temmuz ayı sonu itibari ile 18,116 Kadın ve beraberlerindeki 2,398 çocuk hizmet almıştır.

CEVAP 10-11) Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri'nden 2013 yılından bu yana 3800 vatandaşımız geçici maddi yardım hizmeti almıştır.

CEVAP 14-15) 20 Mart 2012 tarihinde yürürlüğe giren "6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun"un 12 inci Maddesinde "Kanun kapsamında verilen tedbir kararlarının uygulanmasında hâkim kararı ile teknik araç ve yöntemler kullanılabilceği" hüküm altına alınmıştır.

Kanunun yürürlüğe girmesini müteakip, Bakanlığımız Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ile İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü ve Avea İletişim Hizmetleri A.Ş. işbirliğinde Adana ve Bursa İllerinde 2012-2015 yılları arasında güvenlik butonu cihazlarının kullanıldığı, üç yıl süreli "Elektronik Destek Sistemi Pilot Uygulaması" yürütülmüştür.

Sonrasında kadına yönelik şiddetle mücadelede teknik araç ve yöntemlerin daha etkin kullanılabilmesi amacıyla 08 Mart 2015 tarihinde imzalanan ve 19 Nisan 2016 ve 30 Haziran 2017 tarihinde yenilenen Protokol hükümleri doğrultusunda Bakanlığımız, Adalet Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı işbirliğinde sürdürülen "Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Kapsamında Teknik Yöntemlerle Takip Sistemlerinin Kullanılmasına Yönelik Pilot Uygulama" (Elektronik kelepçe) ile Adalet Bakanlığı Denetimli Serbestlik Daire Başkanlığı bünyesinde kurulu elektronik izleme sistemi altyapısı ve elektronik kelepçe cihazlarının kullanıldığı sistem ile şiddet uygulayan ve şiddet mağduru birlikte takip edilmektedir. Pilot Uygulama ilk olarak Ankara ve İzmir illerinde uygulanmış 30 Haziran 2017 tarihinde yenilenen protokol hükümleri doğrultusunda Ankara ve İzmir illerinin yanı sıra Antalya, Bursa, Gaziantep ve İstanbul illerine yaygınlaştırılmıştır.

CEVAP 17) 6284 sayılı Kanun kapsamında haklarında tedbir kararı verilen şiddet mağduru ve şiddet uygulayanlarla kanun uygulayıcılarının gözünden Kanunun etkisi ve etkinliğinin değerlendirilmesi amacıyla Etki Analizi Araştırması yürütülmüştür. Araştırma kapsamında anket çalışması ve derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Araştırma sonucunda, 6284 sayılı Kanunun uygulanmasında tespit edilen sorunların giderilmesine yönelik çalışmalar; ilgili kurum ve kuruluşlar ve sivil toplum kuruluşları işbirliğinde kapsamlı sürdürülmektedir.

2016-2020 dönemi için hazırlanan Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı, söz konusu araştırma sonuçları dikkate alınarak hazırlanmıştır. Söz konusu Eylem Planında etki analizi çalışması sonucunda ortaya çıkan sorunların çözümüne ilişkin faaliyetlere yer verilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederiz.

EK-2

T.C.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR MÜDÜRLÜĞÜ

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü

25.08.2017

Konu: BİMER Başvurusu (1701217335)

[REDACTED]
bilgi@kadindayanismavakfi.org.tr

İlgi: 21.08.2017 tarihli Bilgi Edinme başvurunuz

Sayın [REDACTED]

Bilgi Edinme Başvurunuz incelenmiştir;

T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'ne

6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'un 14. maddesi Şiddet Önleme ve İzleme Merkezlerinin kurulmasını düzenlemiş ve aynı kanunun Geçici 1. maddesi uyarınca ŞÖNİM olarak anılan bu merkezler öncelikle pilot illerde kurulmuş ve ardından yaygınlaştırılmıştır. Aynı kanunun 15. maddesi Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri tarafından verilecek destek hizmetlerini ve korunan kişiler ile şiddet uygulayanlara yönelik verilecek destek hizmetlerini düzenlemiştir.

Kanunla Şiddet Önleme ve İzleme Merkezlerine ve olmayan yerlerde İl ve İlçe Müdürlüklerine verilen ve 15. maddede yer alan destek hizmetleri sunulmasına yönelik bu görevlerle ilgili olarak bu maddenin uygulamasını izlemek amacıyla aşağıdaki hususlarda yasanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı

Kanunu kapsamında tarafınızdan bilgi talep etmekteyiz.

Gereğinin yapılmasını saygılarımızla arz ederiz.

SORU 1) Ankara ili ve Türkiye geneli için ayrı ayrı olmak üzere ŞÖNİM'lerde çalışan psikolog sayısı nedir? Kadına yönelik şiddet alanında uzmanlaşmış psikolog sayısı ve uzmanlığın belirlenmesinde uygulanan kriterler nelerdir?

SORU 2) Ankara ili ve Türkiye geneli için ayrı ayrı olmak üzere ŞÖNİM'lere psiko sosyal destek için başvuran kadın sayısı nedir? Kaç kadına ne tür destek ne kadar süre için verilmiştir?

SORU 3) Ankara ili ve Türkiye geneli için ayrı ayrı olmak üzere ŞÖNİM'lerde çalışan hukukçu sayısı nedir? Kadına yönelik şiddete ilişkin mevzuatta uzmanlaşmış hukukçu sayısı ve uzmanlığın belirlenmesinde uygulanan kriterler nelerdir?

SORU 4) Ankara ili ve Türkiye geneli için ayrı ayrı olmak üzere ŞÖNİM'lerden hukuki destek talep eden kadın sayısı nedir? Kaç kadına, ne tür destekler ne kadar süre içinde verilmiştir?

SORU 5) Yasanın yürürlüğe girdiği tarihten bu yana Ankara ili ve Türkiye geneli için ayrı ayrı olmak üzere 15. maddenin 1. fıkrasının e bendi uyarınca hangi sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği yapılmıştır?

SORU 6) Yasanın 15. maddesinin 2. fıkrasının d bendiyle ilişkili olarak kaç adet sosyal araştırma raporu hazırlanmıştır?

SORU 7) Yasanın 15. maddesinin 2. fıkrasının e bendiyle ilişki olarak kaç tane etki analizi raporu hazırlanmıştır? Bunların içerik ve sonuçları nelerdir?

SORU 8) Yasanın 15. maddesinin 3. fıkrasının a bendi uyarınca şiddet uygulayanlara ilişkin kaç tane sosyal araştırma raporu hazırlanmıştır?

SORU 9) Yasanın 15. maddesinin 3. fıkrasının c bendi uyarınca kaç şiddet uygulayan eğitim ve rehabilitasyon programına katılmış, bu programlar hangi kurum ve/veya kuruluşlar tarafından verilmiştir? Alkol, uyuşturucu veya uyarıcı madde bağımlılığının ya da ruhsal bozukluğun varlığı halinde kaç şiddet uygulayanın bir sağlık kuruluşunda muayene ve tedavi olması sağlanmıştır ve bu konularda yürütülen faaliyetler Ankara ili ve Türkiye geneli için ayrı ayrı olmak üzere nelerdir?

SORU 10) Ankara ili ve Türkiye geneli için ayrı ayrı olmak üzere Yasanın yürürlüğe girdiği tarihten bu yana toplamda kaç şiddet uygulayana hizmet sunulmuştur ve bu hizmetlerin içeriği nedir?

SORU 11) Ankara ili ve Türkiye geneli için ayrı ayrı olmak üzere il ve İlçe Müdürlüklerinde görev yapan personelin belirlenmesinde uygulanan kriterler nelerdir?

SORU 12) Ankara ili ve Türkiye geneli için ayrı ayrı olmak üzere il ve İlçe Müdürlüklerinde uzman psikolog bulunmakta mıdır? Başvuranların psikolojik destek ihtiyacına nasıl yanıt verilmektedir?

SORU 13) Ankara ili ve Türkiye geneli için ayrı ayrı olmak üzere korumanın etkililiği bakımından önem taşıyan bilgilerin resmi kayıtlarda gizli tutulmasının mümkün hale gelmesi için işbirliği yapılan diğer devlet kurumları hangileridir? Bu kurumlar arasında bu amaçla imzalanan protokollerin bulunmakta mıdır?

Saygılarımızla,

Kadın Dayanışma Vakfı

CEVAP 1-2-3-4-6-7-8-9-10-11-12) Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri (ŞÖNİM); şiddet olgusunun nedenleri, varlığı ve sonuçları ile tek elden ve çok yönlü mücadele edebilmek amacıyla Ağustos 2017 tarihi itibarıyla 63 İlde hizmet sunmaktadır.

ŞÖNİM'ler gerekli uzman personelin görev yaptığı ve tercihen kadın personelin istihdam edildiği, şiddetin önlenmesi ile koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin olarak uygulanmasına yönelik destek ve izleme hizmetlerinin verildiği, çalışmalarını tek kapı sistemi ile yedi gün yirmi dört saat esasına göre yürüten, insan onuruna yaraşır etkili ve süratli hizmet sunumu sağlayan, kadının ekonomik, psikolojik, hukuki ve sosyal olarak güçlendirilmesi odaklı merkezlerdir.

ŞÖNİM'lerde hizmetin etkin bir biçimde sunumunda sosyal çalışmacı, psikolog, çocuk gelişimcisi, sosyolog ve psikolojik ve rehberlik danışmanlık bölümü mezunu meslek elemanları görevlendirilmesinin yanı sıra kadına yönelik şiddetle mücadele alanında hizmet veren ilgili kamu kurum ve kuruluş personellerinden polis, hemşire, avukat ve eğitimcilerin de ŞÖNİM'de yarı zamanlı/tam zamanlı görev yapmaktadır.

6284 sayılı Kanun çerçevesinde ŞÖNİM bünyesinde bulunan psiko-sosyal destek birimi tarafından gerekli psiko-sosyal destek hizmeti verilmektedir. Bu birimlerde, şiddet mağduru ile görüşme yapılmakta, gerekli raporlar hazırlanmakta, verilecek hizmet modeli belirlenmekte, sorunun çözümüne ilişkin destek, rehberlik hizmetleri yürütülmekte ve koordine etmektedir. Müdahale kapsamında tedbir planı hazırlanmakta ve sonuçları izlenmektedir. ŞÖNİM'ler, 2013 yılından Temmuz 2017 tarihine kadar, 45.546 kişiye psiko-sosyal destek ve 6.484 kişiye hukuki destek hizmeti sunmuştur.

6284 Sayılı Kanun kapsamında şiddet uygulayan/uygulama ihtimali bulunan kişilere yönelik; hâkim kararıyla, kişi hakkında ayrıntılı sosyal araştırma raporu hazırlama, eğitim ve rehabilitasyon programlarına yönlendirme, sağlık kuruluşunda muayene veya tedavi için yönlendirme, meslek edindirme kurslarına yönlendirme hizmeti sunulmaktadır.

ŞÖNİM’lerde, 2013 yılından Temmuz 2017 tarihine kadar 6284 Sayılı Kanun kapsamında şiddet uygulayan/uygulama ihtimali bulunan kişilere yönelik 27.626 hizmet sunulmuştur.

CEVAP 5) Kadına yönelik şiddetle mücadelenin; devlet, sivil toplum, medya ve özel sektör gibi birçok tarafın bütüncül yaklaşımıyla uzun soluklu ve kararlı bir şekilde, kesintisiz mücadele sürdürülmesi esastır. Bu nedenle, şiddete karşı sıfır tolerans ilkesi ile devam ettiğimiz çalışmalarımızda ilgili kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları, üniversiteler, özel sektör ve medyanın katkıları işbirliği temel önceliğimiz olmuştur. Bu kapsamda gerçekleştirilen çalışmalardan bazıları şu şekildedir:

- » Kadına yönelik şiddetle mücadeleye ilişkin gerçekleştirilecek çalışmalarda ilgili tüm tarafların sürece dahil edilmesi, koordinasyon ve işbirliğinin sağlanması son derece önemlidir. 2016/17 sayılı “Çocuk ve Kadınlara Yönelik Şiddet Hareketleriyle Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi İçin Alınacak Tedbirler” konulu Başbakanlık Genelgesinde verilen görev çerçevesinde kadına yönelik şiddet ve töre/namus cinayetleri konusunda Genel Müdürlüğümüz koordinatörlüğünde her yıl “Kadına Yönelik Şiddet İzleme Komitesi” toplanmaktadır. Komiteye, Adalet Bakanlığı, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu, Türkiye Adalet Akademisi, İçişleri Bakanlığı, Yüksek Öğretim Kurulu, Türk Silahlı Kuvvetleri ve Üniversitelerin Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezleri ile Sivil Toplum Kuruluşları temsilcileri başta olmak üzere çok sayıda katılımcı katılım sağlamaktadır.
- » 2012-2015 Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı’nın uygulama süresinin dolması sebebiyle hazırlanan “Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı 2016-2020” hazırlık çalışmaları ilgili tüm kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütleri ve üniversitelerin kadın araştırma merkezlerinin temsilcilerinin katkı ve katılımlarıyla yürütülmüştür.
- » Bakanlık olarak kadına yönelik şiddetle mücadele alanında çok boyutlu ve kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarının katkısı ile kararlılıkla çalışmalar sürdürülecektir.

CEVAP 13) Şiddete maruz kalan kadınların güvenlik ve gizliliği hassasiyet gösterdiğimiz en önemli konulardan biridir. Bu kapsamda, kadın konukevi ve ilk kabul birimlerimizin adresleri gizlidir. Kurumsal Hizmet Birimlerimizden hizmet alan 6284 sayılı Kanun kapsamında koruyucu ve önleyici tedbir kararı bulunan kadınların isim ve adres bilgilerinde de gizlilik sağlanmaktadır. Gizlilik tedbir kararının etkin bir şekilde uygulanmasının sağlanması için İçişleri Bakanlığının ilgili birimleri başta olmak üzere, Adalet Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı ve ilgili diğer kuruluşlar ile çalışmalarımız devam etmektedir.

Bilgilerinize rica ederiz.

EK-3

GİZLİ
T.C.
AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI
Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü

Sayı : 96559647-622.01-E.96293

15/09/2017

Konu : Kadın Dayanışma Vakfı BİMER Başvurusu

KADIN DAYANIŞMA VAKFINA
Mithatpaşa Caddesi No: 10/11 Sıhhiye- Ankara

İlgi : Kadın Dayanışma Vakfı'nın 1701204852 sayılı BİMER Başvurusu. .

İlgi sayılı başvurunuz incelenmiş olup başvurunuzda yer alan sorulara ilişkin cevap metni yazımız ekinde sunulmaktadır.

Bilgilerinizi rica ederim.

Gülser USTAOĞLU
Bakan a.
Genel Müdür

EK :

1- Cevap Metni

Elektronik İmza
20.09.2017
M

*Bu belge elektronik imzalıdır. İmzalı suretinin aslını görmek için <https://bys.aile.gov.tr/EvrakDogrulama> adresine girerek (4JF014-L6X7QV-E6+epJ-8vwJVU-0Ypckf7Y) kodunu yazınız.

GİZLİ

Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177 Sok. No: 10/ A Kat: 20-21 Çankaya/ Ankara/ Türkiye
Telefon No: (312)705 91 77 Dahili: 9178 Faks: (312)705 91 94
e-Posta: info.ksgm@aile.gov.tr İnternet Adresi: <http://kadinstatusu.aile.gov.tr/iletisim>

Bilgi için: Murat BUDANCAMANAK
Aile ve Sosyal Politikalar Uzman Yardımcısı

Kadın Dayanışma Vakfı'nın 1701204852 Sayılı BİMER Başvurusuna İlişkin Cevap Metni

Soru 1: Ağustos 2017 itibariyle kurumunuza bağlı kaç adet sığınmaevî bulunmaktadır? Bu sığınmaevleri hangi illerde yer almaktadır ve kaç kadın ve çocuğu barındıracak kapasitedir?

Cevap 1: Ülke genelinde Bakanlığımıza bağlı 102 Kadın Konukevinde 2667 kapasite ile hizmet verilmektedir.

Soru 2: Ağustos 2017 itibari ile Ankara'da kurumunuza ve belediyelere bağlı kaç adet kadın sığınmaevî bulunmaktadır, kaç kadın ve çocuk kapasitelidir? Belediyelere bağlı sığınmaevleri hangi belediyeler bünyesinde yer almaktadır?

Cevap 2: Ankara'da Bakanlığımıza bağlı 4 kadın konukevi 156 kapasite ile hizmet vermektedir. Büyükşehir Belediyesi, Çankaya Belediyesi, Yenimahalle Belediyesi ve Keçiören Belediyesine bağlı 4 kadın konukevi 144 kapasite ile hizmet vermektedir.

Soru 3: Ağustos 2017 itibariyle Ankara'da bulunan sığınmaevlerinde kaç kadın ve çocuk kalmaktadır?

Cevap 3: 2017 yılı Ağustos ayı sonu itibari ile 1402 kadın ve beraberindeki 856 çocuk Ankara'daki Bakanlığımıza bağlı kadın konukevlerinden hizmet almıştır.

Soru 4: Ağustos 2017 itibariyle Ankara ili sınırları içerisinde özel hukuk tüzel kişilerine bağlı kaç adet kadın sığınmaevî bulunmaktadır? Bu sığınmaevleri hangi ilçelerde yer almaktadır ve kaç kadın ve çocuğu barındıracak kapasitedir?

Cevap 4: Ankara İlinde özel hukuk tüzel kişilerine bağlı kadın konukevi bulunmamaktadır.

Soru 5: Ankara'da bulunan kadın sığınmaevlerinde kaç sosyal çalışma görevlisi, sosyal çalışmacı, psikolog, çocuk gelişimcisi, öğretmen, hemşire ve pedagog görev yapmaktadır? Personelin yeterliliğine ve seçimine ilişkin bir yönerge var mıdır?

Soru 6: Sığınmaevinde çalışacak personel nasıl seçilmektedir? Personelin yeterliliğine ve seçimine ilişkin bir yönerge var mıdır?

Cevap 5-6: Kadın Konukevlerinde, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu esas alınarak 01/05/2013 tarih ve 28519 sayılı Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkındaki Yönetmeliğin 32. ve 33. maddelerinde belirtilen unvanlarda personel istihdam edilmektedir.

Soru 7: Sığınmaevlerinde çalışan personelin seçiminde kadına yönelik şiddetle mücadele, toplumsal cinsiyet gibi alanlarda uzmanlık aranmakta mıdır? Bu uzmanlığın ölçüsü nedir?

Cevap 7: Kadın Konukevlerinde, 01/05/2013 tarih ve 28519 sayılı Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkındaki Yönetmeliğin 33. ve 34. maddelerinde belirtilen unvanlarda personel istihdam edilmektedir. Bakanlığımızca hizmet içi eğitimler, online uzaktan eğitimler ve projeler kapsamında düzenlenen eğitimler ile ihtiyaç duyulan konularda personelin kapasitelerini geliştirmeye, uzmanlıklarını artırmaya yönelik eğitimler almaları sağlanmaktadır.

Soru 8: Bu kadın sığınmaevlerinde kalan kadınların ve çocukların can güvenliklerinin sağlanması için Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik'in 16. maddesi uyarınca alınan önlemler nelerdir?

Cevap 8: Bakanlığımıza bağlı kadın konukevlerinde 05/01/2013 tarih ve 28519 sayılı Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik'in 16. Maddesinde yer alan güvenlik önlemleri alınmaktadır.

Soru 9: Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik'in 18. maddesi çerçevesinde bir kadının ve beraberindeki çocukların hayati tehlikesinin bulunup bulunmadığına hangi birim/kim, hangi kriterlere göre karar verilmektedir?

Soru 10: Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkındaki Yönetmelik'in 18. maddesi çerçevesinde bir kadının ve beraberindeki çocukların tedbir planı hazırlanmasını talep etme hakkı bulunmakta mıdır? Bu talebin muhatabı hangi kurum olmalıdır?

Soru 11: Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkındaki Yönetmelik'in 18. Maddesi çerçevesinde bugüne kadar Türkiye genelinde ve Ankara özelinde bugüne kadar hazırlanan kaç tedbir planı hazırlanmıştır?

Soru 12: Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkındaki Yönetmelik'in 18. Maddesi çerçevesinde Türkiye genelinde ve Ankara özelinde bugüne kadar hazırlanan kaç tedbir planının süresi durumunun özelliğine göre bir yıl daha uzatılmıştır.

Soru 13: Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkındaki Yönetmelik'in 18. Maddesi çerçevesinde hazırlanan tedbir planlarına ulaşmak mümkün müdür? Mağdur kadın ve çocukların güvenliğine zarar vermeyecek şekilde bir örnek tedbir planının tarafımızla paylaşılması mümkün müdür?

Soru 14: Türkiye genelinde ve Ankara özelinde, hakkında Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkındaki Yönetmelik'in 18. Maddesi çerçevesinde tedbir planı hazırlanmış kadınlar ve çocuklar arasında aynı yönetmeliğin 29. Maddesi uyarınca sığınmaevlerinden çıkarılmasına karar verilen kaç kadın vardır?

Cevap 9-10-11-12-13-14: Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre, hayati tehlikesi bulunan ve hakkında geçici koruma altına alınmasına dair tedbir kararına hükmedilen şiddet mağduru ve beraberindeki çocukların korunması amacıyla, tedbir planı kolluk koordinasyonunda, ŞÖNİM veya gerekli görülen hallerde konukevi işbirliği ile bir yıl için hazırlanır. Durumun özelliğine göre bu süre bir yıl daha uzatılabilir. ŞÖNİM veya konukevi tarafından uygulanır. Kolluk tarafından, tedbir planı süresince, plan kapsamında yapılan iş ve işlemlerden ŞÖNİM' e bilgi verilir.

Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmeliğin 18 nci maddesi kapsamında kadın ve beraberindeki çocuklar hakkında ŞÖNİM tarafından, Kolluk birimlerince düzenlenen Aile İçi Şiddet Kayıt Formu doğrultusunda değerlendirme ve görüşme yapılmakta, mesleki çalışma gerçekleştirilmekte, kadın ve beraberinde bulunan

çocuklar için çok yönlü değerlendirme sonucunda gerekli görülmesi halinde koruyucu ve önleyici tedbir kararı ilgili makamlardan talep edilmektedir.

Can güvenliği tehlikesi bulunan ve hakkında geçici koruma kararı olan şiddet mağdurlarına yönelik hazırlanan planlar gizlilik esasına özen gösterilerek vakaya özel uygulanmaktadır. Can güvenliği tehlikesi ile kadın konukevinden yararlanan ve hakkında ilgili Yönetmeliğin 29 ncu maddesi kapsamında çıkarılmasına karar verilen kadın bulunmamaktadır.

Soru 15: Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik'in 30. Maddesinde yer alan elektronik konukevi sistemi kurulmuş mudur?

Cevap 15: Bakanlığımıza bağlı faaliyet gösteren kadın konukevlerinin birbirleriyle bağlantısını, doluluk oranının takibini, konukevleri arasındaki sevklerin hızlandırılması ve konukevleriyle ilgili analizlerin yapılabilmesi amacıyla Yönetim Bilişim Sistemi (YBS) veri tabanı oluşturulmuştur.

Soru 16: Elektronik konukevi sistemi kurulmuşsa bugüne kadar Ankara'da bulunan kaç sığınmaevinden bu sisteme veri girişi yapılmıştır?

Cevap 16: Yönetim Bilişim Sistemi (YBS) Bakanlığımıza bağlı olarak faaliyetlerini yürüten tüm kadın konukevlerinde uygulanmaktadır.

Soru 17: Özel hukuk tüzel kişilerince açılan sığınmaevleri bu elektronik konukevi sistemine veri girişi yapabilmekte ve buradaki verilere erişebilmekte midir?

Cevap 17: YBS 'nin özel hukuk tüzel kişilerince açılan kadın konukevlerine erişimi bulunmamaktadır.

Soru 18: Sığınmaevinde kalan kadın ve çocukların güvenli bir biçimde barınmaları için Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik'in ilgili maddeleri dışında başka bir mevzuat bulunmakta mıdır?

Cevap 18: Kadın konukevlerinde hizmetler 05/01/2013 tarih ve 28519 sayılı Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik kapsamında yürütülmektedir.

NOTLAR

0312 430 40 05
0312 432 07 82

Kadın Dayanışma Vakfı
The Foundation
For Women's Solidarity

☎ 0312 430 40 05

🐦 @kadin_dv

f /kadindayanismavakfi

📷 /kadindayanismavakfi

✉ bilgi@kadindayanismavakfi.org.tr

📶 kadindayanismavakfi.org.tr

📍 Mithatpaşa Cad. No:10/11
06410 Sıhhiye/ANKARA